

**Belső ellenőrzési
Jelentéstervezet**

**Tett és Védelem Alapítvány 2019-2024 működéséről és forrás
felhasználásáról**

**EMIH Belső Ellenőrzés
2026. április**

Vezetői összefoglaló

Ezen jelentés tervezet a Tett és Védelem Alapítvány (TEV vagy Alapítvány) 2019–2024 közötti állami támogatások felhasználásával kapcsolatos vizsgálatokra adott átfogó válasz és belső értékelés. Az érintett támogatások a Miniszterelnökség, majd a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. (BGA) útján kerültek biztosításra, elsődlegesen azzal a céllal, hogy a TEV az antiszemitizmus elleni fellépés területén felhalmozott hazai tapasztalatait európai szinten is kiterjessze, különösen kutatási, monitoring és módszertani fejlesztési tevékenységek révén.

A 2020-2023-as támogatások felhasználását az Állami Számvevőszék ellenőrizte, amelynek eredményeként elkészült az Alapítvány gazdálkodását vizsgáló jelentéstervezet (a továbbiakban: ÁSZ-jelentés), amely a 2020–2023 közötti időszakra, valamint összesen mintegy 2 047,5 millió Ft összegű központi költségvetési támogatás felhasználására terjedt ki. Az ellenőrzés az Állami Számvevőszék ellenőrzési tervének megfelelően, dokumentum alapú vizsgálat és helyszíni ellenőrzés keretében zajlott, és megállapításait az ÁSZ hivatalos jelentéstervezetében, valamint annak észrevételeket tartalmazó függelékében rögzítette.

Az ÁSZ jelentés tervezetének 2025 októberi kézhezvételét követően az alapító Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség (EMIH) belső vizsgálatot rendelt el. A jelen dokumentum a belső vizsgálat eredményeire, valamint a teljes körű dokumentáció utólagos feltárására és rendszerezésére épül.

A vizsgálatok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a TEV a vizsgált időszakban valós, érdemi és szakmailag indokolt tevékenységet végzett. Ennek keretében többek között egy európai szinten is egyedülálló antiszemitizmus-monitoring rendszer fejlesztése, új közvélemény-kutatási módszertan kialakítása, valamint egy komplex, több dimenziót integráló antiszemitizmus-index kidolgozása valósult meg. A projektek jelentős része a Brüsszel Intézet Nonprofit Kft. közreműködésével, valamint a felkért akadémiai intézet és az ahhoz kapcsolódó kutatóműhelyek – különösen a Magyar Holokauszt Kutatási és Oktatási Központ (MHKOK) – szakmai bázisára építve valósult meg.

Az ÁSZ által feltárt hiányosságok közül a jelentés validálja a könyvvizsgálat hiányára, a belső kontrollrendszer fejletlenségére, valamint az adminisztratív és dokumentációs pontatlanságokra vonatkozó megállapításokat. Ezek a hiányosságok hozzájárultak ahhoz, hogy az egyébként valós és teljesített szakmai tevékenységek elszámolása nem minden esetben volt kellően átlátható és koherens. Ugyanakkor az alapító EMIH belső vizsgálata megállapította, hogy az ÁSZ által felvetett súlyosabb következtetések – különösen a túlárzás, forráskivonás vagy nem körültekintő, gazdaságilag nem megalapozott teljesítések gyanúja – nem megalapozottak, és alapvetően a komplex működési és finanszírozási struktúra hiányos értelmezéséből, valamint a dokumentáció hiányosságaiból fakadnak.

A pénzügyi konstrukciók vizsgálata során megállapítást nyert, hogy a Brüsszel Intézetnél jelentkező forrás különbözet nem került kivonásra, hanem részben elhatárolva, részben céltartalékként szolgált az alvállalkozók halasztott több évre való kifizetéseire, valamint jövőbeni fejlesztési és jogi kockázatok fedezetére, másrészt az antiszemitizmus elleni kutatási és módszertani tevékenységek finanszírozására kerültek felhasználásra. Ide tartoznak különösen a Kutatóintézet és az MHKOK által végzett, több százmillió forintos nagyságrendű kutatások, amelyek közvetlenül megalapozták a TEV által megrendelt fejlesztéseket és tanulmányokat.

A vizsgálat továbbá tisztázta, hogy az úgynevezett „tanulmányok” jelentős része nem klasszikus értelemben vett kutatási anyag, hanem eltérő típusú teljesítések – módszertani fejlesztések, technológiai megoldások és azok dokumentációja – összefoglaló elnevezése volt. Különösen a TikTokhoz kapcsolódó teljesítés esetében egyértelmű, hogy technológiai fejlesztésről van szó, amelynek dokumentációja került tanulmányként megjelölésre, ami félreértésekhez vezetett.

Az ÁSZ által továbbá észrevételezett likviditási forrásátadások az Alapító irányába egy olyan intézményrendszeren belüli forráskezelési gyakorlat részét képezték, amely a rendelkezésre álló források hatékony allokációját szolgálta, és nem jelentett forráskivonást vagy rendeltetésellenes felhasználást. Hasonlóképpen, a TEV és a Brüsszel Intézet közötti kompenzációs mechanizmus nem a kifizetések elmaradását, hanem azok átmeneti finanszírozási jellegű időzítését jelentette. Az ÁSZ által kifogásolt kompenzációs gyakorlat kapcsán különösen fontos a félreértések elkerülése. A kompenzáció valós tartalma ugyanis nem azt jelenti, hogy a kifizetések ne történtek volna meg, hanem azt, hogy a Tett és Védelem Alapítvány (TEV) a Brüsszel Intézet részére átmeneti jelleggel, a számlázást megelőzően biztosított forrást. Amikor a számlázás később megtörtént, a már korábban átadott összegek és a kiállított számlák egymással összevezetésre kerültek. Ez a gyakorlat tehát nem a kifizetések elmaradását vagy elkerülését jelentette, hanem egy időzítési és likviditáskezelési megoldás volt, amely a folyamatos működés biztosítását szolgálta. Ezt a gyakorlatot korábban a támogatásokat ellenőrző Miniszterelnökség sem kifogásolta.

Összességében a jelentés megállapítja, hogy a feltárt problémák döntően adminisztratív és szervezeti jellegűek voltak, míg a támogatások felhasználása tartalmilag a kitűzött célokkal összhangban történt. Az Alapítvány a szükséges intézkedéseket – különösen a könyvvizsgálat bevezetését és a kontrollrendszer megerősítését – megteszi, miközben a létrejött szakmai és technológiai eredmények megőrzését és továbbfejlesztését stratégiai célként kezeli.

Budapest, 2026. április 27.

EMIH Belső Ellenőrzés

Tartalomjegyzék

1. A Tett és Védelem Alapítvány létrejötte és tevékenységének fejlődése (2012–2024)

- 1.1. Az alapítás körülményei és célrendszere
- 1.2. A TEV tevékenységi modellje: egy integrált megközelítés
- 1.3. Antiszemita attitűdök mérése – reprezentatív közvélemény-kutatások
- 1.4. Antiszemita gyűlöletcselekmények monitoringja
- 1.5. Jogvédelmi és jogalkotási tevékenység
- 1.6. A tevékenység eredményeinek összegzése
- 1.7. A 10 éves tapasztalatokból levont főbb következtetések

2. A TEV tevékenységének nemzetközi kiterjesztése és a kutatási stratégia megalapozása (2019–)

- 2.1. A költségvetési támogatás és a nemzetköziesítés keretei
- 2.2. A 16 országra kiterjedő európai antiszemitizmus-kutatás
- 2.3. A kutatás módszertana
- 2.4. A kutatás jelentősége
- 2.5. Az azonosított ellentmondások
- 2.6. Következtetés: a módszertani megújulás szükségessége
- 2.7. A módszertani fejlesztés iránya

3. A közvélemény-kutatás új módszertanának kialakítása

- 3.1. Az akadémiai intézet kutatóműhelye szerepe
- 3.2. A kérdőív fejlesztésének kutatási alapjai
- 3.3. A kvalitatív kutatások szerepe
- 3.4. A kvalitatív eredmények kvantitatív tesztelése
- 3.5. Az új módszertan kialakulása
- 3.6. Módszertani innováció

4. Az antiszemita gyűlöletcselekmények monitoring rendszerének fejlődése és megújítása

- 4.1. A monitoring tevékenység fejlődési szakaszai
- 4.2. A technológiai kihívások azonosítása
- 4.3. A fejlesztési modell kialakítása
- 4.4. A rendszer működésének sajátosságai
- 4.5. A jogi és adatvédelmi keretek
- 4.6. A felelősségi struktúra (liability) kezelése
- 4.7. Költségstruktúra és adminisztratív kérdések
- 4.8. A TikTok-platform integrációja
- 4.9. A fejlesztés eredménye és nemzetközi fogadtatása

5. Az állami támogatások felhasználásának összegzése

- 5.1. Bevezető – az elszámolási időszakok sajátosságai
- 5.2. A támogatások felhasználásának összesítése
- 5.3. Az Állami Számvevőszék vizsgálatának körülményei és főbb észrevételei
- 5.4. Az ÁSZ megállapításaira adott válaszok – bevezető
- 5.4.1. A működési környezet emberei és szervezeti sajátosságai
- 5.4.2. Összegző megállapítás
- 5.4.4. Válasz a 2022. május 31-i, 105 millió Ft értékű számlára vonatkozó észrevételekre
- 5.4.5. Válasz az alvállalkozói szerződésekre és azok időbeli keletkezésére vonatkozó észrevételekre
- 5.4.6. Válasz a szoftver bekerülési értékére és továbbszámolására vonatkozó észrevételekre
- 5.4.7. A TEV – Brüsszel Intézet – akadémiai intézet – MHKOK közötti együttműködési és finanszírozási konstrukció

6. Tanulmánykészítéshez kapcsolódó szerződések és számlák

- 6.1. A TEV által a Brüsszel Intézettől igénybe vett „tanulmányok” áttekintése
- 6.2. Antiszemitizmus kutatás (I.) – módszertani fejlesztés
- 6.3. Antiszemitizmus kutatás (II.) – kompozit index és összegző tanulmány
- 6.4. TikTok „tanulmány” – valójában technológiai fejlesztés
- 6.5. Összegzés – a „tanulmányok” valós természete

7. Könyvvizsgálati kötelezettség, kontrollrendszer hiányosságai, valamint likviditási kölcsönök és a Brüsszel Intézethez kapcsolódó pénzügyi konstrukció

- 7.1. Könyvvizsgálat és kontrollrendszer hiányosságai
- 7.2. Likviditási kölcsönök az EMIH felé – működési háttér
- 7.3. A TEV és az EMIH közötti gyakorlat
- 7.4. Kompensációk a TEV és a Brüsszel Intézet között
- 7.5. A gyakorlat előzménye és hatósági megítélése
- 7.6. Összegzés

8. Összegző megállapítások és következtetések

1. A Tett és Védelem Alapítvány létrejötte és tevékenységének fejlődése (2012–2024)

1.1. Az alapítás körülményei és célrendszere

A Tett és Védelem Alapítvány (a továbbiakban: Alapítvány vagy TEV) 2012-ben jött létre egy olyan társadalmi és politikai környezetben, amelyben az antiszemitizmus erősödése mind a közéletben, mind a társadalmi attitűdök szintjén egyre markánsabban jelent meg. A 2008–2011 közötti időszakban a szélsőjobboldali politikai erők megerősödése, nyíltan antiszemita megnyilvánulások megjelenése, valamint a gyűlöletcselekmények számának növekedése olyan helyzetet teremtett, amely rendszerszintű, professzionális válaszlépést igényelt.

Az Alapítvány létrehozását Köves Slomó rabbi, az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség (EMIH) vezetője kezdeményezte azzal a céllal, hogy az antiszemitizmus elleni fellépést leválassza az egyházi működésről, és azt önálló, szakmai, adatvezérelt keretbe helyezze. A koncepció középpontjában a következő alapelvek álltak:

- a jelenség empirikus vizsgálata (kutatás és monitoring),
- a politikai beágyazottságtól való függetlenség,
- valamint a különböző zsidó közösségek és civil szereplők együttműködése.

A TEV tehát nem pusztán reagáló szervezetként jött létre, hanem egy olyan integrált modell megvalósítására, amely a társadalmi attitűdök, a konkrét incidensek és a jogi környezet együttes elemzésén alapul.

1.2. A TEV tevékenységi modellje: egy integrált megközelítés

Az Alapítvány működésének középpontjában négy egymással szorosan összefüggő tevékenységi terület állt:

1. antiszemita attitűdök mérése,
2. antiszemita gyűlöletcselekmények monitoringja,
3. jogvédelmi és jogalkotási munka,
4. valamint oktatási és szemléletformáló tevékenység.

E modell sajátossága, hogy nem különálló projektekből áll, hanem egy egymásra épülő rendszerként működik: a kutatási és monitoring adatok közvetlenül beépülnek a jogvédelmi és jogalkotási tevékenységbe.

1.3. Antiszemita attitűdök mérése – reprezentatív közvélemény-kutatások

A TEV egyik legfontosabb újítása az volt, hogy 2013-tól kezdődően rendszeres, reprezentatív közvélemény-kutatásokkal mérte a magyar társadalom antiszemita attitűdjeit.

E kutatások több szempontból is úttörő jelentőségűek voltak:

- hosszú idősorban, évente ismétlődve tették mérhetővé az antiszemitizmus alakulását,
- nemzetközi módszertani sztenderdekhez igazodtak,
- valamint lehetővé tették a társadalmi változások trendalapú értelmezését.

A későbbi fejlesztések során a TEV nemzetközi szinten is kiterjesztette kutatási tevékenységét: 2019-ben egy 16 országra kiterjedő, összehasonlító antiszemitizmus-kutatás valósult meg, amely rávilágított a különböző országok közötti jelentős eltérésekre.

A több mint egy évtizedes kutatási munka eredményeként egyedülálló adatbázis jött létre az antiszemita attitűdök alakulásáról, amely később a nemzetközi kutatási és indexfejlesztési törekvések alapjául szolgált.

1.4. Antiszemita gyűlöletcselekmények monitoringja

A TEV tevékenységének másik alapvető pillére az antiszemita gyűlöletcselekmények rendszeres és módszertanilag egységes monitoringja volt.

A monitoring tevékenység már az alapítástól kezdve működött, és az évek során jelentős technológiai fejlődésen ment keresztül:

- kezdetben manuális adatgyűjtés és bejelentési rendszer (forródrót),
- később kulcsszavas online keresés,
- majd mesterséges intelligenciával támogatott adatfeldolgozás,
- végül egy komplex, több platformot lefedő, social media scraping alapú monitoring rendszer kialakítása.

A monitoring eredményei havi és éves jelentések formájában kerültek publikálásra, és nemcsak a hazai, hanem a nemzetközi szakmai közegben is hivatkozási alapot jelentettek.

1.5. Jogvédelmi és jogalkotási tevékenység

A TEV működésének egyik legfontosabb eleme az volt, hogy a kutatási és monitoring eredményeket közvetlenül átfordította jogvédelmi és jogalkotási kezdeményezésekre.

Az elmúlt évtized során az Alapítvány több jelentős eredményt ért el ezen a területen:

- **Alaptörvény 4. módosítása (2013):** a közösségek méltóságának védelme bekerült az Alaptörvénybe, amely új jogi eszközt biztosított a gyűlöletbeszédrel szembeni fellépéshez.
- **Büntetőjogi módosítások (2016):** a közösség elleni uszítás tényállásának kiterjesztése az erőszakra és gyűlöletre uszításra.
- **Jogsegély és jogi képviselet:**
 - több mint száz kezdeményezett eljárás holokauszt-tagadás és antiszemita megnyilvánulások kapcsán,
 - 58 ügyben konkrét jogi segítségnyújtás.
- **Kuruc.info elleni fellépés:**
 - első lépésként a platform közösségi média jelenlétének (Facebook) korlátozása,
 - ezt követően közvetlen jogi eljárás a működtető ellen (Varga Béla), nemzetközi jogi fórumok bevonásával (Egyesült Államok).

E tevékenységek jelentősége abban áll, hogy az antiszemitizmus elleni fellépés nem maradt deklaratív szinten, hanem konkrét jogi következményekhez vezetett.

1.6. A tevékenység eredményeinek összegzése

A TEV működésének első tíz éve során egy olyan komplex, adatvezérelt és jogilag is aktív modell alakult ki, amely:

- képes volt mérni a társadalmi attitűdöket,
- dokumentálni a gyűlöletcselekményeket,
- és ezek alapján konkrét jogi és szakpolitikai beavatkozásokat kezdeményezni.

Ez a működési modell nemzetközi összehasonlításban is ritkának tekinthető, mivel a legtöbb szervezet e területek közül csak egy-két területre fókuszál.

1.7. A 10 éves tapasztalatokból levont főbb következtetések

A 2012–2022 közötti időszak tapasztalatai alapján az Alapítvány az alábbi stratégiai következtetésekre jutott:

1. A TEV modellje nemzetközileg is egyedülálló

A kutatás, monitoring és jogvédelem integrált rendszere olyan komplex megközelítést jelent, amely alkalmas nemzetközi adaptációra, és indokoltá teszi a tevékenység európai szintű kiterjesztését.

2. Szükség van egy európai léptékű kompozit antiszemitizmus indexre

A tapasztalatok azt mutatták, hogy az egyes mérési módszerek (közvélemény-kutatás, incidens-monitoring) önmagukban nem adnak teljes képet. Ez indokolja egy olyan komplex index létrehozását, amely több dimenziót integrál:

- társadalmi attitűdök,
- gyűlöletcselekmények,
- intézményi és jogi környezet.
- A zsidó közösségek percepciójának beemelése (FRA kutatások)

A jelenség megértéséhez továbbá elengedhetetlen a zsidó közösségek szubjektív biztonságérzetének és tapasztalatainak figyelembevétele, amelyet az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) által végzett kutatások biztosítanak.

- A vallásgyakorlás szabadságának vizsgálata mint kulcstényező

Az antiszemitizmus vizsgálata nem korlátozódhat attitűdökre és incidensekre, hanem ki kell terjedjen a vallási gyakorlat intézményi feltételeire is, különösen:

- a kóser vágás,
- a körülmetélés,
- és más vallási gyakorlatok jogi korlátozásaira.

2. A TEV tevékenységének nemzetközi kiterjesztése és a kutatási stratégia megalapozása (2019–)

2.1. A költségvetési támogatás és a nemzetköziesítés keretei

A Tett és Védelem Alapítvány tevékenységében 2019-től új, nemzetközi fókuszú szakasz kezdődött, amelyet a Magyar Kormány a **1623/2018. (XI. 29.) Korm. határozat** alapján biztosított támogatással alapozott meg. A határozat értelmében az Alapítvány 2019-től kezdődően évi 500 millió forint támogatásban részesült, beépülő költségvetési jelleggel, az Európai Tett és Védelem Liga létrehozása és működtetése céljából.

A kormányzati döntés kizárólag a nemzetközi kiterjesztés szükségességét rögzítette, míg annak szakmai tartalmát és megvalósítási kereteit az Alapítvány autonóm módon alakította ki.

A TEV stratégiája ennek megfelelően egy **kutatásalapú nemzetköziesítés** volt, amelynek első lépéseként egy átfogó, összehasonlító európai adatbázis létrehozását tűzte ki célul.

2.2. A 16 országra kiterjedő európai antiszemitizmus-kutatás

A stratégia első konkrét megvalósulása a „**Antisemitic Prejudices in Europe**” című, 16 európai országra kiterjedő reprezentatív kutatás volt, amelyet az Alapítvány kezdeményezett, és az Ipsos, valamint az Inspira közreműködésével valósított meg.

A kutatás szakmai vezetője **dr. Kovács András** volt, aki a magyarországi antiszemitizmus-kutatás egyik meghatározó alakjaként már a 1990-es évektől kezdődően fejlesztette az antiszemita attitűdök mérésének módszertanát. Az Alapítvány korábban is vele dolgozott a hazai közvélemény kutatásokon.

A kutatás deklarált célja az volt, hogy „átfogó képet adjon az antiszemita előítéletek jelenlétéről 16 európai országban”. Fontos módszertani kiindulópont volt, hogy a vizsgálat **nem az antiszemitizmus teljes társadalmi jelenségét**, hanem annak első szintjét, azaz az **antiszemita előítéletek elterjedtségét és intenzitását** kívánta mérni.

2.3. A kutatás módszertana

A kutatás egyik legfontosabb sajátossága a **többdimenziós mérési modell** alkalmazása volt.

A vizsgálat az antiszemita előítéleteket három fő dimenzió mentén mérte:

(1) Kognitív dimenzió (sztereotípiák)

Az antiszemitizmus tartalmi elemei, azaz a zsidókkal kapcsolatos sztereotípiák elfogadása:

- pl. „létezik egy titkos zsidó hálózat”,
- „a zsidók túl nagy befolyással bírnak”, stb.

A válaszok egy 10 állításból álló skálán kerültek mérésre, majd egy összesített indexbe rendezésre.

(2) Affektív dimenzió (érzelmi viszonyulás)

A zsidókkal kapcsolatos érzelmi attitűdök:

- ellenszenv, távolságtartás,
- „szimpátia-hőmérő” (1–9 skála),
- szomszédsági elfogadás vizsgálata.

(3) Másodlagos és modern antiszemitizmus

- holokauszt relativizálása,
- Izrael-ellenesség antiszemita formái,
- valamint látens antiszemitizmus.

A kutatás hangsúlyozta, hogy „az antiszemitizmus ma leggyakrabban három formában jelenik meg: hagyományos sztereotípiák, holokauszt-relativizálás és Izraellel szembeni ellenséges attitűdök”. E dimenziók együttes vizsgálatával jött létre az ún. **aggregált antiszemitizmus mutató**, amely a különböző előítéleti formákat integrálta.

2.4. A kutatás jelentősége

A kutatás több szempontból is úttörő volt:

- **elsőként alkalmazott egységes módszertant 16 európai országban,**
- **közel 16 000 fős mintán** alapult,
- és lehetővé tette az antiszemitizmus különböző formáinak összehasonlító vizsgálatát.

Az eredmények alapján például:

- a teljes mintában a kognitív antiszemitizmus aránya 34% volt,

- míg a „kemény”, erős antiszemita csoport aránya 6%.

A kutatás világosan rámutatott az európai különbségekre:

- magasabb értékek Közép- és Kelet-Európában,
- alacsonyabb értékek Nyugat-Európa egyes országaiban (pl. Hollandia, Svédország, Egyesült Királyság).

2.5. Az azonosított ellentmondások

A kutatás ugyanakkor egy sor olyan **strukturális ellentmondást** tárt fel, amelyek alapvetően megkérdőjelezték az attitűd-alapú mérés kizárólagosságát.

(1) Az attitűdök és a valóság közötti eltérés

A kutatás maga is hangsúlyozza:

„nincs közvetlen kapcsolat az előítélet és a diszkriminációra vagy erőszakra való hajlam között”

Ez azt jelenti, hogy:

- alacsony előítélet-szint mellett is lehet magas antiszemita erőszak,
- és fordítva.

Ennek megfelelően a TEV számára világossá vált, hogy:

• Nyugat-Európában (pl. Franciaország, Németország, Svédország) **alacsonyra mért attitűdök mellett is romló biztonságérzet és növekvő incidensszám figyelhető meg,**

• míg más országokban a magasabb attitűdök nem járnak együtt azonos mértékű fizikai fenyegetettséggel.

A kutatás ezt így fogalmazta meg:

„egy magas előítélet-szint nem jelenti szükségszerűen a magas erőszakszintet, és fordítva”

(2) A látencia problémája

A kutatás külön kiemelte az ún. „**latency pressure**” jelenséget:

- az emberek nem vallják be nyíltan antiszemita nézeteiket,
- vagy elfogadhatóbb formában fejezik ki azokat.

Ez torzíthatja az eredményeket, különösen nyugat-európai kontextusban.

(3) A kérdéssor nemzetközi korlátai

A kutatás alapját képező kérdésrendszer – bár Magyarországon hosszú ideig valid volt – nemzetközi szinten több problémát vetett fel.

A kérdések jelentése:

- erősen függ a történelmi kontextustól,
- és így nem minden esetben összehasonlítható.

Tipikus példa:

„a nem zsidó lakosság szenvedése a második világháborúban”

Ez Közép-Európában történelmileg terhelt kérdés, Nyugat-Európában viszont teljesen más jelentéstartalommal bír.

2.6. Következtetés: a módszertani megújítás szükségessége

A fenti tapasztalatok alapján az Alapítvány arra a következtetésre jutott, hogy:

- az antiszemitizmus nem mérhető egyetlen dimenzió mentén,
- az attitűdkutatás önmagában nem elegendő,
- és a meglévő kérdésrendszer sem alkalmas nemzetközi összehasonlításra.

2.7. A módszertani fejlesztés iránya

A TEV ezért új kutatási irányt határozott meg, amelynek célja:

- egy **kulturálisan érzékeny, nemzetközileg alkalmazható kérdésrendszer** kialakítása,
- valamint egy **többdimenziós mérési modell** létrehozása.

Ennek intézményi kereteit:

- az akadémiai intézetben **létrehozott antiszemitizmus-kutató csoport**,
- valamint az EMIH környezetében zajló kutatások (pl. MHKOK) biztosították.

A cél egy olyan új metodika kidolgozása volt, amely:

- integrálja az attitűdöket,
- a percepciókat,
- és a tényleges incidenseket,

és amely később egy **európai szintű kompozit antiszemitizmus index** alapjául szolgálhat.

3. A közvélemény-kutatás új módszertanának kialakítása

A korábbi, elsősorban attitűd-alapú antiszemitizmus-kutatások korlátainak felismerése nyomán a jelen kutatási program egyik központi célja egy **új, többdimenziós és nemzetközi összehasonlításra is alkalmas kérdőíves módszertan kialakítása** volt. Ennek kidolgozása nem egyetlen kutatás eredményeként, hanem több egymásra épülő kutatási folyamat integrációjával valósult meg.

3.1. Az akadémiai kutatóműhely szerepe

Az új módszertan kidolgozásának intézményi központja az akadémiai intézetben **létrehozott antiszemitizmus-kutató műhely** volt. A műhely elsődleges feladata egy olyan új kérdéssor kialakítása volt, amely:

- képes megragadni az antiszemitizmus különböző (kognitív, affektív, konatív, másodlagos és Izraelhez kapcsolódó) dimenzióit,
- kezeli a korábbi kérdőívek egyik alapvető problémáját, az ún. „igen-effektust” és a megfelelési torzításokat,
- valamint alkalmas a látens (rejtett) attitűdök indirekt mérésére is.

A kérdőívfejlesztés során a kutatóműhely tudatosan épített a korábbi nemzetközi és hazai tapasztalatokra, ugyanakkor azok kritikáját is integrálta. Ennek megfelelően az új kérdőív kialakításának egyik alapelve az volt, hogy **ne kizárólag negatív (antiszemita) állításokra épüljön**, hanem kiegyensúlyozott módon tartalmazzon pozitív és negatív kijelentéseket is. Ez a megközelítés lehetővé teszi a válaszok konzisztenciájának vizsgálatát, és pontosabb képet ad a valódi attitűdstruktúrákról.

3.2. A kérdőív fejlesztésének kutatási alapjai

Az új kérdőív nem elszigetelt fejlesztés eredménye volt, hanem több, egymást kiegészítő kutatási programra épült:

(1) A korábban folytatott kutatások

Az akadémiai intézetben korábban elindított, az antiszemitizmus különböző dimenzióit, valamint a Holokauszt társadalmi percepcióit vizsgáló kutatások már rámutattak arra, hogy:

- az antiszemitizmus nem egységes attitűd,
- hanem egymással részben átfedő és gyakran inkonzisztens módon megjelenő gondolkodási mintázatok rendszere.

E felismerés alapvetően indokolta a hagyományos, egy dimenzióra épülő mérési modellek meghaladását.

(2) Az EMIH környezetében működő kutatóműhelyek vizsgálatai

Az új metodika kialakításában kiemelt szerepet játszottak az EMIH környezetében zajló kutatások, különösen:

- a **Magyar Holokauszt Kutatási és Oktatási Központ (MHKOK)** kutatásai,
- valamint az ún. **Denarius** kutatások.

E kutatások elsődlegesen nem klasszikus attitűdmérések voltak, hanem a **holokauszt-
emlékezet, identitás és narratívák vizsgálatára** irányultak.

A Denarius és az MHKOK együttműködésében megvalósult kutatás célja például kifejezetten az volt, hogy a holokauszt-emlékezetet: **kvalitatív társadalomtudományi módszerekkel** dolgozza fel, és feltárja annak generációk közötti átörökítését, valamint lokális sajátosságait. A kutatás külön hangsúlyt helyezett: a túlélők és életmentők narratíváira, a transzgenerációs emlékezet működésére, valamint a helyi közösségi emlékezet eltéréseire.

3.3. A kvalitatív kutatások szerepe

A módszertani fejlesztés szempontjából kiemelendő, hogy:

az új kérdőív tartalmi alapját döntően kvalitatív kutatások szolgáltatták.

Ezek közül különösen meghatározó volt:

- az MHKOK által végzett túlélő- és életmentő kutatás,
- a Denarius-projekt,
- valamint a kutatócsoport saját kvalitatív vizsgálatai.

E kutatások lehetővé tették, hogy az antiszemitizmus vizsgálata:

- ne pusztán előre definiált állításokra adott válaszokra épüljön,
- hanem **valós társadalmi narratívákból, diskurzusokból és jelentésstruktúrákból induljon ki.**

Ez különösen fontos volt a modern antiszemitizmus indirekt formáinak (pl. Izrael-ellenesség, másodlagos antiszemitizmus) azonosításában, amelyek gyakran nem jelennek meg explicit módon.

3.4. A kvalitatív eredmények kvantitatív tesztelése

A kvalitatív kutatások eredményeire építve a következő lépés a kérdőív **empirikus validálása és kvantitatív tesztelése** volt.

Ezt a folyamatot a **Závecz Research** bevonásával végezték el, amelynek során:

- a kérdőív tételeit fókuszcsoportos vizsgálatokban tesztelték,
- majd országosan reprezentatív mintán alkalmazták,
- és statisztikai módszerekkel elemezték a válaszok struktúráját.

A tesztelés során több módszertani újítás került bevezetésre:

- pozitív és negatív állítások együttes alkalmazása az igen-effektus csökkentésére,
- négyfokú válaszkálák használata a „középre húzás” kiküszöbölésére,
- valamint klaszterelemzési eljárások alkalmazása a válaszadói csoportok azonosítására.

3.5. Az új módszertan kialakulása

A fent bemutatott kutatási folyamatok eredményeként jött létre az új közvélemény-kutatási metodika, amely:

- kvalitatív és kvantitatív elemek integrációjára épül,
- többdimenziós módon méri az antiszemitizmust,
- képes kezelni az attitűdök inkonzisztenciáját és látens jellegét,
- és alkalmas a nemzetközi összehasonlításra.

Ez a módszertan egyértelmű elmozdulást jelent a korábbi, kizárólag előítélet-mérésre épülő modellektől, és megalapozza egy komplexebb, indikátorrendszer-alapú megközelítés kialakítását.

3.6. Módszertani innováció

A fent ismertetett kutatási folyamat eredményeként kialakított metodika több szempontból is új megközelítést jelent az antiszemitizmus mérésében.

Egyrészt szakít a korábbi, kizárólag előítélet-alapú mérési modellekkel, és az antiszemitizmust **többdimenziós jelenségként** kezeli, amelynek kognitív, affektív, konatív, valamint másodlagos és Izraelhez kapcsolódó megnyilvánulásai egyaránt vizsgálhatók. Ezzel összhangban a mérési modell képes kezelni az attitűdök közötti inkonzisztenciákat is, amelyek a modern antiszemitizmus egyik alapvető sajátosságát jelentik.

Másrészt a metodika tudatosan integrálja a **kvalitatív és kvantitatív kutatási megközelítéseket**: a kérdőív tartalmi alapját valós társadalmi narratívákra épülő kvalitatív kutatások adják, míg annak validálása és alkalmazása reprezentatív, statisztikai módszerekkel történik. Ez a megközelítés lehetővé teszi, hogy a mérés ne csupán deklarált véleményeket, hanem mélyebb jelentésstruktúrákat is megragadjon.

Harmadrészt a kérdőív kialakítása során alkalmazott technikai megoldások – így különösen a pozitív és negatív állítások együttes használata, a válasz skálák átalakítása, valamint a klaszteralapú elemzési eljárások – csökkentik a válaszadási torzításokat, és pontosabb képet adnak az antiszemitizmus társadalmi eloszlásáról.

Végül a módszertan egyik legfontosabb újítása, hogy kifejezetten **nemzetközi összehasonlításra tervezett**, ugyanakkor képes figyelembe venni az egyes országok történelmi

és társadalmi sajátosságait is. Ez megteremti annak alapját, hogy a későbbiekben egy európai szintű, többdimenziós antiszemita mérési rendszer jöjjön létre.

4. Az antiszemita gyűlöletcselekmények monitoring rendszerének fejlődése és megújítása

4.1. A monitoring tevékenység fejlődési szakaszai

A Tett és Védelem Alapítvány antiszemita gyűlölet cselekményeket monitoringozó tevékenysége az elmúlt több mint egy évtized során folyamatosan alkalmazkodott az antiszemita megnyilvánulások jellegének és megjelenési formáinak átalakulásához.

A kezdeti időszakban a monitoring alapját egy **0–24 órában működő telefonos zöld vonal** képezte, amelyen keresztül a lakosság közvetlenül jelezhetette az antiszemita incidenseket. Ez a modell elsősorban az offline térben megjelenő cselekmények azonosítására volt alkalmas.

A 2010-es évek közepétől azonban a gyűlöletcselekmények jelentős része fokozatosan **az online térbe helyeződött át**, amely új típusú monitoring eszközök alkalmazását tette szükségessé. Ennek első lépéseként az Alapítvány megkezdte az internetes sajtótermékek és nyilvános online felületek manuális és félautomata pásztázását.

A növekvő tartalom mennyiség kezelésére az Alapítvány ezt követően egy **saját fejlesztésű kulcsszó-alapú keresőmotort** hozott létre, amely képes volt nagy mennyiségű online tartalom előszűrésére és releváns találatok begyűjtésére. Ez a megoldás a maga idejében jelentős innovációnak számított, ugyanakkor a találatok végső értékelése továbbra is jelentős humán erőforrást igényelt.

A 2010-es évek végére újabb strukturális változás következett be: a hagyományos online médiumok visszaszorulásával a gyűlöletbeszéd elsődleges terepévé a **közösségi média platformok** váltak. Ezzel párhuzamosan az Alapítvány önkéntesek bevonásával kezdte meg a social media tartalmak gyűjtését, azonban ez a modell rendkívül munkaigényesnek és hosszú távon fenntarthatatlannak bizonyult.

4.2. A technológiai kihívások azonosítása

A közösségi média térnyerésével a monitoring tevékenység három alapvető problémával szembesült, amelyek közül kiemelendő, hogy a szükséges technológiai megoldás a hazai piacon **nem volt elérhető**.

1. Technológiai korlátok és piaci hiány

Az Alapítvány több hazai és nemzetközi szolgáltatót megkeresett annak érdekében, hogy olyan rendszert fejlesszen, amely képes a közösségi média platformok adatainak automatikus gyűjtésére (scraping), feldolgozására és strukturálására.

A megkeresések eredménye egyértelmű volt: **nem volt fellelhető olyan technológiai szolgáltató vagy fejlesztő, amely a szükséges scraping technológiát meg tudta volna valósítani, illetve annak jogi és üzleti kockázatait vállalni tudta volna.**

A rendelkezésre álló ajánlatok kizárólag hagyományos infrastruktúra- és adatbázis-fejlesztésre vonatkoztak, a közösségi média adatgyűjtés (scraping) technológiai komponense nélkül.

Erre jó példa a korábban már hivatkozott, Alapítványnak (2022-ben) nyújtott infrastruktúra-fejlesztési ajánlat, amely **nem tartalmazott scraping funkcionalitást**, ugyanakkor már önmagában is rendkívül magas költségszintet képviselt.

Az ajánlat alapján az egyedi szoftverfejlesztési komponens nettó **48 000 000 Ft**, a teljes infrastruktúra kiépítésének költsége nettó **241 033 652 Ft**, bruttó **306 112 738 Ft** volt, mindez **a közösségi média scraping képesség nélkül**.

Ez egyértelműen jelezte, hogy a szükséges rendszer piaci alapon történő kialakítása: egyrészt **technológiailag nem volt megoldott**, másrészt a rendelkezésre álló részmegoldások **aránytalanul magas költséggel jártak volna**, harmadrészt nem tartalmazták a monitoring szempontjából kulcsfontosságú adatgyűjtési képességet.

2. Infrastrukturális és költség problémák

A fenti ajánlatokból is látható, hogy már a scraping nélküli adatkezelési és infrastruktúra-fejlesztési komponensek is több százmilliós nagyságrendet képviseltek. **A scraping technológia** hozzáadása ennek költségét tovább növelte volna, miközben annak **megvalósítására nem állt rendelkezésre megfelelő szolgáltató**.

3. Jogi (liability) kockázatok

A megkeresett fejlesztők egyike sem vállalta annak kockázatát, hogy **a közösségi platformok üzletszabályzatának esetleges megsértése** esetén jogi felelősséget viseljen. Ez a tényező önmagában is kizárta a hagyományos piaci fejlesztési modellek alkalmazását.

4.3. A fejlesztési modell kialakítása

A fenti kihívásokra válaszul az Alapítvány egy többlépcsős megoldást dolgozott ki.

Egyrészt sikerült olyan **izraeli technológiai partnert** bevonni, amely rendelkezett a közösségi média adatgyűjtéséhez szükséges fejlett scraping technológiával. A fejlesztés antiszemitizmus monitoringra specializálásának fejlesztése pedig az Alapítvány tulajdonában álló, azzal közösen dolgozó Brüsszel Intézet Nonprofit Kft. közreműködésével valósult meg.

A felek közötti együttműködés célja egy olyan szoftverrendszer létrehozása volt, amely:

- képes **több európai nyelven** kulcsszavas és kontextus-alapú keresésre,
- valós időben (24/7) gyűjti és rendszerezi a nyilvánosan elérhető online tartalmakat,
- strukturált adatbázisba rendezi a találatokat,
- és lehetővé teszi azok elemzését, kategorizálását és jelentések készítését.

A rendszer működésének célja kifejezetten az volt, hogy a nyilvánosan elérhető online és közösségi média felületeken megjelenő tartalmakat adatbázisba rendezze és elemezhetővé tegye.

A rendszer mesterséges intelligencia alapú elemzési képességeit folyamatosan fejlesztik, amely lehetővé teszi a tartalmak automatikus értelmezését, a gyűlölet tartalmú bejegyzések terjedését, illetve kategorizálását és ennek alapján a trendek azonosítását, évi több milliárd bejegyzés feldolgozásával.

4.4. A rendszer működésének sajátosságai

Az új monitoring rendszer több szempontból is jelentős előrelépést jelentett:

- **több platform egyidejű kezelése** (Facebook, Instagram, YouTube, X, TikTok),
- **többnyelvű működés** európai szinten,

- **valós idejű adatgyűjtés és feldolgozás,**
- valamint **automatizált kategorizálás** nemzetközi sztenderdek alapján.

A rendszer képes olyan nagyságrendű adatmennyiséget feldolgozni, amely korábban nem volt elérhető: például egyetlen év alatt több millió bejegyzés elemzésére kerül sor, és ezek alapján több tízezer antiszemita incidens azonosíthatóvá vált.

Ez egyértelművé tette, hogy a korábbi monitoring rendszerek az antiszemitizmus valós mértékének csak töredékét voltak képesek azonosítani.

4.5. A jogi és adatvédelmi keretek

A rendszer kialakítása során kiemelt szempont volt a jogszabályi megfelelés.

A működés alapelve, hogy:

- kizárólag **nyilvánosan elérhető, bárki számára hozzáférhető tartalmak** kerülnek feldolgozásra,
- a rendszer nem gyűjt és nem tárol olyan személyes adatokat, amelyek azonosításra alkalmasak lennének,
- az adatok feldolgozása aggregált, statisztikai, kutatási és adott esetben jogvédelmi célokat szolgál.

A rendszer működése ennek megfelelően **összhangban áll az európai adatvédelmi szabályozással (GDPR)**, és nem valósít meg célhoz nem kötött vagy aránytalan adatkezelést.

Ezzel párhuzamosan hangsúlyozandó, hogy a monitoring tevékenység egy **magasabb szintű közérdeket szolgál**, nevezetesen a kisebbségek védelmét és a gyűlöletcselekmények elleni fellépést.

4.6. A felelősségi struktúra (liability) kezelése

A fejlesztés egyik kulcskérdése a jogi felelősségi körök megosztása volt.

A kialakított modell szerint:

- a technológiai fejlesztést az izraeli partner biztosította,
- a rendszer implementációját és működtetését a Brüsszel Intézet végezte,
- míg a TEV a kutatási és elemzési felhasználó szerepében maradt.

A konstrukció lényege az volt, hogy a potenciális jogi kockázatokat – különösen a platformok üzletszabályzataival kapcsolatos esetleges viták esetén – a Brüsszel Intézet vállalja.

Ez a megoldás biztosította, hogy:

- a TEV és a technológiai fejlesztő ne kerüljenek közvetlen kockázati helyzetbe,
- ugyanakkor a monitoring tevékenység folytatható legyen.

4.7. Költségstruktúra és adminisztratív kérdések

A kialakított működési modellből következően a Brüsszel Intézet és a TEV közötti elszámolásban megjelenő költségek nem kizárólag a közvetlen fejlesztési és üzemeltetési költségeket tükrözték, hanem tartalmaztak egy **kockázatkezelési és tartalékképzési elemet** is.

Ez a tartalék:

- a potenciális jogi eljárások fedezetét szolgálta,
- de ideiglenesen más, kapcsolódó kutatási és oktatási célokra került felhasználásra.

Fontos hangsúlyozni, hogy:

- a költségkülönbség mértéke eltér attól, amelyet az ÁSZ jelentés feltételez,
- ennek pontos részleteit a jelentés későbbi fejezete tárgyalja.

E körben megjegyzendő továbbá, hogy az egyes szerződések dokumentációja nem minden esetben állt rendelkezésre teljeskörűen az ÁSZ ellenőrzés során, ugyanakkor ezek a dokumentumok időközben feltárássra kerültek. Az adminisztratív hiányosságok és azok okai külön fejezetben kerülnek bemutatásra.

4.8. A TikTok-platform integrációja

A fejlesztés során külön kihívást jelentett a TikTok platform, amelynek adatstruktúrája és technikai sajátosságai eltérnek a hagyományos közösségi média felületektől.

A kezdeti fejlesztési vállalások ellenére a scraping funkcionalitás ezen a platformon nem volt azonnal megvalósítható, ezért erre külön fejlesztési megállapodás került megkötésre a TEV és Brüsszel Intézet, valamint a Brüsszel Intézet és alvállalkozója között.

A későbbiekben tárgyaltak kapcsán fontos rögzíteni, hogy az elszámolásokban megjelenő az ÁSZ dokumentumokban „TikTok tanulmány”-ként hivatkozott megállapodás valójában:

- nem klasszikus kutatási tevékenységet,
- hanem a monitoring rendszer technológiai képességeinek bővítését jelentette.

Az ezzel kapcsolatos adminisztratív félreértések és hiányosságok részletes bemutatására a jelentés későbbi fejezete tér ki.

4.9. A fejlesztés eredménye és nemzetközi fogadtatása

Az új monitoring rendszer fejlesztése a fent részletezett technológiai és szervezeti kihívások ellenére sikeresen megvalósult, és rövid időn belül nemzetközi szinten is jelentős visszhangot váltott ki. **A rendszert legutóbb az Európai Zsidó Szövetség (EJA) brüsszeli konferenciáján mutatta be az Alapítvány**, ahol 15 európai ország zsidó közösségeinek képviselői vettek részt. A bemutató során a rendszer képességei – különösen a több milliárd közösségi médiás tartalom automatikus gyűjtése, elemzése és valós idejű feldolgozása – kiemelt szakmai érdeklődést váltottak ki, és egyértelműen megerősítették a fejlesztés egyedülálló jellegét.

A konferencián elhangzott visszajelzések alapján a rendszer nem csupán kutatási eszközként, hanem **konkrét jogvédelmi eszközként** is értelmezhető, amely képes az antiszemita gyűlölet alakulásának valós idejű követésére és a beavatkozások megalapozására.

A fejlesztés ugyanakkor egy olyan időszakban került befejezésre, amikor a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. a 2021. évi támogatás elszámolásával összefüggő határidő-túllépésre hivatkozva a támogatási okiratot visszavonta, és a támogatás visszafizetését rendelte el, amely jelentős pénzügyi terhet rótt az Alapítványra.

Ez a helyzet a TEV működését érdemben nehezítette, és a monitoring rendszer fenntartása és továbbfejlesztése érdekében az Alapítvány kénytelen volt **nemzetközi zsidó szervezetek és közösségek támogatására támaszkodni**.

A rendszer iránti szakmai érdeklődés ugyanakkor tovább erősödött: **az EJA részéről konkrét szándék merült fel a technológia átvételére, illetve megvásárlására**, amely egyértelműen jelzi, hogy a fejlesztés nemcsak szakmailag sikeres, hanem **fenntartható nemzetközi együttműködési modell alapját is képezheti**.

5. Az állami támogatások felhasználásának összegzése

5.1. Bevezető – az elszámolási időszakok sajátosságai

A Tett és Védelem Alapítvány részére 2019-től biztosított állami támogatások felhasználásának áttekintése során kiemelten fontos rögzíteni, hogy az egyes támogatási időszakok és az azokhoz kapcsolódó elszámolási határidők a COVID–19 járvány következtében **jelentősen módosultak és eltolódtak**.

A járvány miatt:

- az elszámolási határidők több esetben meghosszabbításra kerültek,
- az egyes támogatási időszakok **időben átfedésbe kerültek**,
- valamint a tényleges felhasználás és az elszámolás időpontjai **nem minden esetben estek egybe**,
- a folyamatos módosulások után, pontos elszámolási **határidőkre nem jött egyértelmű válasz a Támogatótól**,
- a Támogatás elszámolási rendszer (“NIR”) **többször is összeomlott** és így a már egyszer feltöltött elszámolások elvesztek, újra kellett kezdeni az elszámolásokat

Ez a helyzet – különösen több párhuzamos projekt és fejlesztés egyidejű futása mellett – **jelentős adminisztratív komplexitást** eredményezett, amely sajnálatos módon hozzájárult az elszámolások egy részében megjelenő keveredésekhez és hiányosságokhoz.

E körben külön kiemelendő, hogy:

- az elszámolási határidők egyértelműsége több esetben nem volt kellően tisztázott,
- ami hozzájárult a 2021. évi támogatás esetében a határidő túllépéséhez,
- és ennek következtében a támogatási okirat visszavonásához.

Az Állami Számvevőszék jelentésének függeléke is rámutat arra, hogy az elszámolási határidők és azok értelmezése nem minden esetben volt egyértelmű, ami rendszerszerű kockázatot jelentett az elszámolási folyamatban.

A fentiekre tekintettel az alábbi táblázat célja, hogy **áttekinthető és egységes szerkezetben mutassa be** az egyes években kapott támogatások felhasználását, azok időszakát és elszámolási környezetét.

5.2. A támogatások felhasználásának összesítése

Év	Elszámolás címzettje	Elszámolható időszak	Felhasználás fő területei	Összeg (HUF)
2019	Miniszterelnökség	2019.01.01 – 2019.12.31	Alapítvány működése; 16 országra kiterjedő Ipsos antiszemitizmus-kutatás	525M FT
2020	Miniszterelnökség	2020.01.01 – 2022.07.31	Alapítvány működése (395 M); monitoring és szoftverfejlesztés előkészítése (105 M)	500M FT
2021	BGA	2021.01.01 – 2023.12.31	Alapítvány működési költségei (kutatás és szoftverfejlesztés nélkül)	500M FT (visszavonva)

Év	Elszámolás címzettje	Elszámolható időszak	Felhasználás fő területei	Összeg (HUF)
2022	BGA	2022.01.01 – 2024.01.31	Monitoring szoftver fejlesztése különböző jogcímeken (315 M + 180 M + 5 M)	500M FT
2023	BGA	2023.01.01 – 2024.06.30	Szoftver fenntartás és opciós jog (75 M); antiszemitizmus kutatás I. (95M);Tiktok fejlesztés (120M); helyiségbérlés (205 M)	500M FT
2024	BGA	2024.01.01 – 2024.12.31	Alapítvány működés; szoftver fenntartás (90 M); antiszemitizmus kutatás (95 M); filmkészítés (33 M); monitoring jelentések	500M FT

Értelmezési megjegyzések

A táblázatból látható, hogy:

- a támogatások felhasználása három fő területre koncentrálódott:
 1. **alapítványi működés,**
 2. **kutatás (antiszemitizmus attitűd és egyéb vizsgálatok),**
 3. **monitoring softveres rendszer fejlesztése és működtetése**
- a 2022-től kezdődő időszakban a hangsúly egyértelműen a **technológiai fejlesztésre és monitoring kapacitás kiépítésére helyeződött,**
- a 2021. évi támogatás sajátos helyzetet képez, mivel az elszámolási határidő túllépése miatt a BGA által visszavonásra került, amely az Alapítvány pénzügyi helyzetére és működésére is jelentős hatással volt.

5.3. Az Állami Számvevőszék vizsgálatának körülményei és főbb észrevételei

Az Állami Számvevőszék (ÁSZ) ellenőrzése a Tett és Védelem Alapítvány 2020–2023 közötti működésére és a központi költségvetési támogatások felhasználására terjedt ki. Az ellenőrzés összesen **2 047,5 millió Ft összegű támogatás** felhasználását vizsgálta, különös tekintettel:

- a támogatások rendeltetésszerű felhasználására,
- az elszámolások szabályszerűségére,
- valamint a számviteli és szerződéses háttér megfelelőségére.

Az ellenőrzés dokumentum alapú vizsgálatból, valamint szükség esetén **helyszíni ellenőrzésből** állt, különösen a szoftverfejlesztéshez kapcsolódó teljesítések és szerződések vizsgálata során.

Az ÁSZ a vizsgálat eredményeként több, konkrét szerződéshez, számlához és gazdasági eseményhez kapcsolódó észrevételt fogalmazott meg. Az alábbiakban ezek tételes,

azonosítható formában kerülnek összefoglalásra annak érdekében, hogy a következő fejezetekben az Alapítvány ezekre pontról pontra reagálhasson.

(1.) A Brüsszel Intézet Nonprofit Kft.-vel kötött szolgáltatási szerződés és kapcsolódó számlák

Vizsgált szerződés:

- Szolgáltatási szerződés
- Felek: Tett és Védelem Alapítvány – Brüsszel Intézet Nonprofit Kft.
- Kelte: **2022. február 1.**
- Tárgya: közösségi média és online felületek adatgyűjtésére alkalmas szoftver fejlesztése

Kapcsolódó számlák:

- Összesen: **9 db számla**
- Összérték: **895,0 millió Ft**
 - ebből: **680,0 millió Ft** szoftverfejlesztési költségként elszámolva

Kiemelt tétel:

- **105,0 millió Ft értékű számla**
- Kelte: **2022. május 31.**

ÁSZ konkrét megállapításai:

- a 105 millió Ft-os számlához kapcsolódó gazdasági esemény **nem került rögzítésre sem az Alapítvány, sem a Brüsszel Intézet könyveiben a 2022. évben**
- a teljesítés ténye és időpontja **nem volt egyértelműen alátámasztva**
- a szerződés és a számlák közötti teljesítési kapcsolat **nem volt egyértelműen rekonstruálható**
- az ÁSZ ezen kérdések tisztázására **helyszíni ellenőrzést végzett**

(2.) Alvállalkozói szerződések és azok időbeli keletkezése

Vizsgált dokumentumok:

- Brüsszel Intézet Nonprofit Kft. – alvállalkozók közötti szerződések

Kiemelt szerződés:

- alvállalkozói szerződés kelte: **2023. május 14.**

Kapcsolódó fő szerződés:

- TEV – Brüsszel Intézet szerződés kelte: **2022. február 1.**

ÁSZ konkrét megállapításai:

- az időbeli eltérés miatt **nem volt egyértelműen megállapítható a teljesítések időrendje és jogcíme**
- felmerült annak lehetősége, hogy **a szerződés utólagos igazolási céllal került rögzítésre (visszadátumozás gyanúja)**

További észrevétel:

- a szerződéses klauzulák egymásnak ellentmondanak, mivel:
 - az egyik szerint a fejlesztő a Brüsszel Intézet,
 - más rendelkezések szerint **alvállalkozók is részt vettek a fejlesztésben**

(3.) A szoftver bekerülési értéke és továbbszámlázása

Brüsszel Intézet oldalán kimutatott költségek:

- **Összesen: 135,6 millió Ft**
- ebből:
 - **52,6 millió Ft saját költség**
 - **83,0 millió Ft alvállalkozói költség**

TEV felé történő értékesítés:

- Számlázott érték: **600,0 millió Ft**

ÁSZ konkrét megállapításai:

- a szoftver értékesítési ára **több mint négyszerese a bekerülési értéknek**
- az eltérés az ÁSZ szerint **nem kellően alátámasztott és aránytalan**

Következtetésként az ÁSZ:

- a költségelszámolást **kockázatosnak minősítette,**
- és megkérdőjelezte a támogatás ezen részének **célszerű felhasználását**

(4.) Tanulmány készítéshez kapcsolódó szerződések és számlák

Vizsgált tételek:

- Brüsszel Intézet Nonprofit Kft. által készített tanulmányok
- **Összérték: 215,0 millió Ft**

Kiemelt eset:

- **120,0 millió Ft értékű (Tiktok) tanulmány**

ÁSZ konkrét megállapítása:

- a tanulmány elkészítésének időpontja **későbbi volt, mint az elszámolás benyújtása**
 - ennek következtében az elszámolás **olyan tételt tartalmazhatott, amelyhez a teljesítés még nem történt meg**

Az ÁSZ értékelése szerint:

- ez **nem felelt meg a teljesítés-alapú elszámolás követelményeinek**

(5.) Könyvvezetési és számviteli rögzítések hiányosságai

Kiemelt eset:

- **105,0 millió Ft értékű számla (2022. május 31.) nem került könyvelésre a megfelelő időszakban**

ÁSZ megállapításai:

- több gazdasági esemény **nem került időben rögzítésre sem az Alapítványnál, sem a Brüsszel Intézetnél**
- a könyvvezetés és az elszámolások között **eltérések mutatkoztak**

(6.) Könyvvizsgálati kötelezettség és kontrollrendszer hiányosságai

Vizsgált időszak:

- **2021–2023**

ÁSZ konkrét megállapításai:

- az Alapítvány **nem biztosított könyvvizsgálót**, így a beszámolók **nem kerültek felülvizsgálatra**

- nem működött teljes körűen a **jogszabályban előírt belső kontrollrendszer**
- az ÁSZ szerint:

„az Alapítványnál nem működtek olyan jogszabályban előírt kontrollok, amelyek a szabályszerű, átlátható gazdálkodást biztosíthatták volna”

Következmény:

- a beszámolók **nem adtak megbízható és valós képet a gazdálkodásról**

(7.) Likviditási kölcsönök és a Brüsszel Intézethez kapcsolódó pénzügyi konstrukció

Vizsgált konstrukció:

- Alapítvány – Brüsszel Intézet Nonprofit Kft.
- likviditási kölcsönök rendszere

Jogalap:

- Alapítói utasítás (EMIH) – **2021**

ÁSZ konkrét megállapításai:

- a központi költségvetési támogatások **részben a Brüsszel Intézet számláin keresztül kerültek felhasználásra**

- a támogatások felhasználása és a gazdasági társaság működése **nem volt egyértelműen elkülöníthető**

- a likviditási kölcsön konstrukció **nem szerepelt kifejezetten a támogatási szerződésekben**

Az ÁSZ értékelése szerint:

- ez a konstrukció **kockázatot jelent a támogatások rendeltetésszerű felhasználása szempontjából**

5.4. Az ÁSZ megállapításaira adott válaszok – bevezető

Az Állami Számvevőszék ellenőrzési jegyzőkönyv-tervezetének 2025. októberi kézhezvételét követően az Alapító belső vizsgálat lefolytatását rendelte el a feltárt hiányosságok és azok okainak teljes körű feltárása érdekében.

A belső vizsgálat célja kettős volt:

- egyrészt az ÁSZ által megfogalmazott észrevételek ténybeli és adminisztratív alapjainak feltárása,
- másrészt a működés során kialakult hiányosságok okainak és felelősségi viszonyainak azonosítása.

A vizsgálat eredményeként megállapítható volt, hogy az ÁSZ által feltárt problémák egy része **valós adminisztratív hiányosságokra vezethető vissza**, ugyanakkor ezek jelentős része **nem tartalmi, hanem működési és dokumentációs jellegű** volt. A belső vizsgálat egyes esetekben konkrét felelősségi köröket is azonosított, és szükség esetén intézkedések megtételére került sor, illetve azok végrehajtása van folyamatban.

5.4.1. A működési környezet emberi és szervezeti sajátosságai

A vizsgált időszak működésének értékelése során kiemelten fontos figyelembe venni azokat a körülményeket, amelyek az Alapítvány adminisztratív és elszámolási folyamatait jelentős mértékben befolyásolták.

(1) A COVID–19 járvány hatásai és az elszámolási időszakok átfedése

A COVID–19 járvány következtében az elszámolási határidők több alkalommal módosultak és meghosszabbításra kerültek, amelynek eredményeként:

- az egyes támogatási időszakok **időben átfedésbe kerültek**,
- a felhasználási és elszámolási időszakok **nem estek egybe**,
- valamint az elszámolási kötelezettségek teljesítési határideje több esetben

nem volt egyértelműen meghatározható.

Az ÁSZ jelentés függeléke maga is rögzíti, hogy az elszámolási határidők és azok értelmezése nem minden esetben volt egyértelmű, amely hozzájárult a határidők túllépéséhez és az elszámolások körüli bizonytalanságokhoz.

E körülmények közvetlen hatással voltak az Alapítvány elszámolási gyakorlatára, és hozzájárultak ahhoz, hogy az egyes elszámolások időben és tartalmukban részben **egymásra csúsztak.**

(2) Személyi és szervezeti nehézségek

A vizsgált időszakban az Alapítvány adminisztratív működését több, egymást erősítő személyi körülmény is jelentősen befolyásolta.

○ Az Alapítvány adminisztratív folyamatait korábban felügyelő elnök, **Bodnár Dániel**, 2022 júniusától 2023 májusáig **súlyos egészségügyi problémákkal küzdött**, amelyek mozgását és fizikai aktivitását jelentősen korlátozták, ezen időszak egy részében **(2023. január–április) külföldön tartózkodott gyógykezelés céljából.**

○ Az adminisztráció kulcsszereplője, a dokumentumkezelést és iktatást végző titkárnő, 2021 novemberétől súlyos betegség miatt tartósan kiesett a munkából, **2022 márciusában elhunyt**, ezt követően 2022 júliusáig az Alapítvány **nem rendelkezett adminisztratív támogató személyzettel.**

○ A 2022 júliusában belépő új titkárnő, **strukturált átadás-átvétel nélkül kezdte meg munkáját**, amely jelentősen megnehezítette az adminisztratív folyamatok helyreállítását, a belső vizsgálat megállapította, hogy egyes dokumentumok pótlására saját hatáskörben tett kísérletet, **amely miatt az Alapítvány fegyelmi eljárást indított** és 2025-ban el is lett bocsájtva az Alapítványtól.

(3) Dokumentumkezelési és szervezeti zavarok

A személyi problémákat tovább súlyosbították az alábbi tényezők:

- az Alapítvány és a Brüsszel Intézet dokumentációja **nem egységes rendszerben került tárolásra**, egyes dokumentumok **nem megfelelő módon kerültek archiválásra**, 2023 első felében az Alapítvány székhelye a VIII. kerületi **Baross utcából a III. kerületi Bokor utcába került áthelyezésre**, amelynek során további dokumentumok elvesztése történt.

5.4.2. Összegző megállapítás

A fenti körülmények együttesen olyan működési helyzetet eredményeztek, amelyben az adminisztratív folyamatok **nem működtek zavartalanul**, a dokumentáció kezelése és

rendszerezése **nem volt teljes körű**, és az elszámolások egy része **formailag hiányos vagy inkonzisztens módon került benyújtásra**.

Fontos ugyanakkor hangsúlyozni, hogy ezen körülmények **nem mentesítik az Alapítványt** az ÁSZ által feltárt hiányosságok alól, ugyanakkor **érdemi magyarázatot adnak** az egyes elszámolások közötti eltérésekre, valamint arra, hogy a támogatások felhasználása egyes esetekben miért tűnhetett **formailag rendezetlennek vagy késedelmesnek**.

A fentiekben bemutatott működési és adminisztratív környezet ismeretében a Jelenetés alábbi része az ÁSZ által megfogalmazott észrevételekre **tételesen, pontonként reflektál**, külön kitérve:

- a szoftverfejlesztési szerződésekre és számlákra,
- az alvállalkozói konstrukciókra,
- a költségelszámolás kérdéseire,
- valamint a dokumentációs és számviteli eltérések okaira.

5.4.4. Válasz a 2022. május 31-i, 105 millió Ft értékű számlára vonatkozó észrevételekre [5.3 (1)]

Az ÁSZ által kiemelten vizsgált, 2022. május 31-én kelt, **105 millió Ft összegű számla** kapcsán elsődlegesen szükséges annak tartalmi és szerződéses kontextusának tisztázása.

(1) A számla jogcíme és tartalma

A Tett és Védelem Alapítvány **2022. február 1-jén** szolgáltatási szerződést kötött a Brüsszel Intézet Nonprofit Kft.-vel egy olyan komplex monitoring rendszer fejlesztésére, amely:

- képes internetes és közösségi média tartalmak **automatizált gyűjtésére (scraping)**,
- az adatokat strukturált adatbázisba rendezésére,
- valamint azok elemzési és monitoring célokra való feldolgozására és megjelenítésére.

A fejlesztés koncepcionális és technikai megalapozása érdekében készült el az ún. **„APL Közbeszéd elemző rendszer infrastruktúra terv” (2022.05.30.)**, amely:

- részletesen tartalmazza a rendszer **szoftveres és hardveres architektúráját**,
- a scraper működését (adatgyűjtés, kulcsszavas szűrés, konverzió),
- az adatbázis és monitoring réteg felépítését,
- valamint a teljes üzemeltetési és humánerőforrás modellt.

A dokumentum egyértelműen rögzíti, hogy a rendszer célja:

- a digitális közbeszéd (beleértve social media tartalmakat is) **strukturált gyűjtése, historikus tárolása és elemzése**,
- valamint egy **több országra és nyelvre kiterjedő monitoring rendszer kialakítása**.

A 105 millió Ft összegű számla ezen előkészítő, tervezési és rendszer-architektúra kialakítási munkák ellenértékét képezte.

(2) A Brüsszel Intézet kiválasztásának indoka

Az ÁSZ észrevételeire reagálva szükséges rögzíteni, hogy a Brüsszel Intézet kiválasztása nem esetleges döntés volt, hanem több szempont együttes mérlegelésének eredménye.

a) Szakmai tapasztalat

A Brüsszel Intézet:

- több éves tapasztalattal rendelkezett a TEV monitoring és kutatási tevékenységének operatív támogatásában,
- korábban is végzett adatgyűjtési, kutatási és elemzési feladatokat,
- így a projekt szakmai és tartalmi követelményeit jól ismerte.

b) Liability (jogi kockázat) kezelése

A projekt egyik kulcseleme a közösségi média tartalmak gyűjtése (scraping), amely:

- potenciálisan érintheti nagy technológiai platformok üzletszabályzatait,
- és így jogi (különösen polgári jogi) kockázatot hordozhat.

A projekt kialakítása során egyértelművé vált, hogy:

- a megrendelő (TEV) és a technológiai szolgáltató közé **egy köztes szervezet beiktatása szükséges**, amely képes a felmerülő jogi kockázatok kezelésére és elhatárolására. Ezt a szerepet töltötte be a **Brüsszel Intézet**.

(3) Technológiai partner keresése és a költségstruktúra alakulása

A fejlesztés előkészítése során az Alapítvány és partnerei több lehetséges technológiai modellt vizsgáltak.

Kezdetben az volt a koncepció, hogy:

- a scraping technológiát egy külső partner biztosítja,
- míg az adatbázis-kezelő és infrastruktúra külön kerül beszerzésre.

Ennek költségvonzatát jól mutatja például annak a megkeresett szolgáltatónak **ajánlata (2022.06.20.)**, amelyet az Alapítvány és Brüsszel Intézet kapott és, amely kizárólag az infrastruktúra és szoftveres környezet kiépítésére vonatkozott, **nem tartalmazta a scraping képességet**, mégis jelentős költséget képviselt (bruttó ~306 millió Ft teljes infrastruktúrára).

Többek közt ez az ajánlat is egyértelművé tette, hogy: a külön komponensek szétválasztott beszerzése **jelentősen megnöveli a projekt költségeit**, és integrációs szempontból is kockázatos.

Ezt követően született meg az a döntés, hogy a scraping és az adatbázis-kezelés **integrált megoldásként** kerüljön kialakításra, amelyet a később létrejövő (izraeli háttérrel működő) fejlesztői kör biztosított. Ennek a felismerésnek a gyakorlati integrációja, a megfelelő fejlesztőnek a fellelése és a velük való megállapodás tartott több mint egy évig.

(4) A 105 millió Ft-os számla szakmai indokoltsága

A fentiek alapján érthető, hogy a 105 millió Ft-os számla: nem „általános költség”, hanem egy konkrét, dokumentált fejlesztési fázis (infrastruktúra- és rendszertervezés) ellenértéke, amely a teljes monitoring rendszer műszaki és működési alapját képezte, és amely nélkül a későbbi fejlesztési lépések nem lettek volna megvalósíthatók.

(5) A könyvelésből való kimaradás kérdése

Az ÁSZ által jelzett hiányosság – miszerint a számla a 2022. évi könyvelésben nem került rögzítésre az Alapítvány álláspontja szerint: **valós adminisztratív hiba**, amely a 5.4.1. pontban részletesen bemutatott személyi, szervezeti, és dokumentumkezelési nehézségekre vezethető vissza.

Fontos ugyanakkor rögzíteni, hogy:

- a hiányosságot az Alapítvány és a Brüsszel Intézet **utólag korrigálta**,
- a számla könyvelése megtörtént,
- és a kapcsolódó **áfizetési kötelezettség is teljesítésre került**.

A vizsgált számla mögött valós, dokumentált és szakmailag megalapozott teljesítés állt, ugyanakkor az adminisztratív hiányosságok hozzájárultak ahhoz, hogy annak elszámolása az ellenőrzés során nem volt egyértelműen rekonstruálható.

5.4.5. Válasz az alvállalkozói szerződésekre és azok időbeli keletkezésére vonatkozó észrevételekre [5.3 (2)]

Az Állami Számvevőszék az ellenőrzés során megkérdőjelezte az egyes szerződések időbeli keletkezését, és ennek kapcsán a visszadátumozás lehetőségét is felvetette.

Ezzel összefüggésben elsődlegesen szükséges rögzíteni, hogy az **EMIH belső ellenőrzése**:

- az ÁSZ által megfogalmazott gyanúkat **nem találta megalapozottnak**,
- ugyanakkor feltárt jelentős **adminisztratív és dokumentációs hiányosságokat**,
- amelyek a szerződéses dokumentáció nem megfelelő kezelésére vezethetők vissza.

A vizsgálat eredménye alapján **nem megfelelően kezelt, többször is módosított szerződések, a nem megfelelően archivált szerződéses dokumentáció állt az észlelt hiányosság hátterében.**

(1) A TEV és a Brüsszel Intézet közötti szerződések

A TEV és a Brüsszel Intézet közötti szerződéses viszony sajátos szervezeti környezetben működött: a két szervezet **azonos helyszínen működött**, a munkavállalók között jelentős **személyi átfedések voltak**, a TEV társelnöke (Szalai Kálmán) egyben a Brüsszel Intézet ügyvezetője is volt.

Ez a működési modell – bár szakmailag és operatíván hatékony volt – egyben **jelentős adminisztratív kockázatokat hordozott**, különösen a szerződéskezelés területén.

A projekt során:

- a felek között **folyamatosan módosuló megállapodások** voltak érvényben,
- melyek - a megvalósítás egyedi jellege miatt - **többször is módosításra kerültek**,
- azonban **a szerződéskezelés nem volt kellően formalizált**.

Ennek következményeként:

- a támogatási elszámolás során, valamint az ÁSZ vizsgálatban **nem minden esetben a benyújtás idején hatályos szerződés változat került becsatolásra**, hanem korábbi, akár nem teljes körű dokumentum.

Az EMIH belső vizsgálata ugyanakkor a feltárt több **szerződés módosítást**, amelyek így rendelkezésre állnak, és amelyek a tényleges teljesítéseknek megfelelő tartalommal bírnak.

(2) A Brüsszel Intézet és az alkalmazás fejlesztő Alvállalkozóval kötött szerződések

Hasonló probléma merült fel a Brüsszel Intézet és a technológiai fejlesztést végző partner Alvállalkozó közötti szerződések esetében is.

A fejlesztési folyamat során több **szerződés módosítás és kiegészítés** történt, a projekt tartalma folyamatosan bővült, különösen a scraping képességek tekintetében. Az adminisztratív hiányosság itt is abban állt, hogy: az elszámolások és vizsgálatok során **nem a benyújtás idején hatályos, hanem egy korábbi szerződés változat került bemutatásra**, így a teljes szolgáltatási tartalom nem volt teljességgel rekonstruálható.

(3) A TikTok scrapingre vonatkozó kiegészítő szerződés

A legjelentősebb hiányosság a szerződéses dokumentációban az ún. **TikTok scraping képességet biztosító kiegészítő szerződés** vonatkozásában merült fel.

Ennek háttere a következő:

- az Alvállalkozó a kezdeti vállalás során – eredeti állításával ellentétben – **még nem rendelkezett a TikTok platformon történő hatékony adatgyűjtés teljeskörű képességével**,
- ennek oka elsősorban **a platform sajátosságaiban** keresendő (alacsony szöveges tartalom, eltérő technológiai struktúra),
- ezért **a TikTok adatgyűjtéshez külön fejlesztés** vált szükségessé.

Ez a fejlesztés egy külön szerződésben került rögzítésre, és **önálló technológiai képesség kialakítását jelentette, nem pusztán elemzési vagy kutatási tevékenységet**.

Adminisztratív hiba következtében azonban:

- ez a kiegészítő szerződés nem került megfelelően becsatolásra,
- és a kapcsolódó teljesítés a TEV–Brüsszel Intézet viszonylatában **„tanulmányként” került elszámolásra**,

holott ténylegesen:

- **nem tanulmányról, hanem konkrét fejlesztési és technológiai megoldásról** volt szó.

(4) A szerződéses lánc rekonstruálhatósága

Az Alapító belső vizsgálata során: a hiányzó és hatályos szerződéses dokumentumok feltárára kerültek, a szerződésmódosítások és kiegészítések rendszere rekonstruálhatóvá vált, és ennek eredményeként a teljes szolgáltatási és szerződéses lánc **átlátható és egyértelmű módon bemutatható**. Ezen dokumentumok rendelkezésre állnak, és azokat szükség esetén az Alapítvány **teljes körűen be tudja mutatni**.

Összességében megállapítható, hogy az ÁSZ által feltételezett visszadátumozás gyanúja nem megalapozott, ugyanakkor a szerződéses dokumentáció kezelésében fennálló hiányosságok valóban hozzájárultak ahhoz, hogy a vizsgálat során a tényleges teljesítési és szerződéses viszonyok nem voltak elsődlegesen egyértelműen rekonstruálhatók.

5.4.6. Válasz a szoftver bekerülési értékére és továbbszámlázására vonatkozó észrevételekre [5.3 (3)]

Az Állami Számvevőszék egyik központi megállapítása a szoftver bekerülési értéke és a Tett és Védelem Alapítvány felé továbbszámlázott érték közötti különbségre vonatkozik. Az ÁSZ értelmezése szerint ez az eltérés túlzott, és annak indokoltsága nem kellően alátámasztott.

Ezzel kapcsolatban elsődlegesen szükséges rögzíteni, hogy a szoftverek érték megállapításának kérdése **nem csupán a könyv szerinti bekerülési költségek**, hanem a **piaci érték** alapján is megítélendő (a könyv szerinti értékre később térünk ki).

(1) A piaci érték elsődlegessége

Egy egyedileg fejlesztett, komplex szoftver esetében:

- az értéket nem az adott évben felmerült költségek határozzák meg,
- hanem az, hogy **mennyibe kerülne azt a piacon előállítani vagy helyettesíteni.**

A jelen rendszer:

- több komponensből áll (scraping, adatbázis, AI-alapú feldolgozás),
- több nyelven és országban működik,
- és olyan technológiát tartalmaz (social media scraping), amely **piaci alapon korlátozottan hozzáférhető.** Ismereteink szerint egyetlen magyar informatikai cég sem tudja vállalni fejlesztését.

(2) Piaci benchmarkok

A rendelkezésre álló piaci adatok: például a korábban már idézett megkeresett szolgáltató Kft. ajánlata, amely **scraping nélkül**, pusztán adatbázis-kezelésre és infrastruktúrára **300 millió Ft feletti költséget** számolt, bár a rendszer legfontosabb eleme (scraping) ebben nem szerepelt. Így egy teljes rendszer piaci ára – bármelyik piaci szereplő bevonása esetén is – ennek többszöröse lehet.

Továbbá: egy jelenleg folyamatban lévő (2025–) árajánlatkérés alapján egy nagy hazai technológiai szolgáltató, amely **ugyancsak nem vállalja a scraping** fejlesztést, és pusztán adatkezelésre is **több százmilliós nagyságrendű ajánlatot jelez.**

(3) A TEV által fizetett teljes költség

A TEV által a szoftverrel kapcsolatban fizetett teljes összeg:

- fejlesztési, tesztelési és oktatási költségek:
 - 105 M Ft
 - 315 M Ft
 - 180 M Ft
 - 5 M Ft

- TikTok fejlesztés:
 - 120 M Ft
- szolgáltatási és opciós díjak:
 - 165 M Ft

Összesen: 890 millió Ft

Ez az összeg egy több éves fejlesztési ciklusra, valamint teljes rendszer kialakítására és működtetésére vonatkozik.

(4) A Brüsszel Intézet tényleges és várható költségei

Az ÁSZ által figyelembe vett költségek (52,6 M Ft + 83 M Ft) nem tükrözik a teljes projektköltséget.

A tényleges költségstruktúra:

2024. január 31.-ig - szoftver értékébe beleszámító vételár költségek:

- saját költség: 31 M Ft
- alvállalkozói költség: 132 M Ft

2024. január 31 - 2028. december 31. között felmerülő további érték-meghatározó elhatárolt kötelezettségek:

- alvállalkozói költség: ~354 M Ft
- alvállalkozói TikTok fejlesztés díja: ~90 M Ft

Összesen: ~607 millió Ft

A esetlegesen felmerülő üzletszabályzat sértés miatti kockázatokkal járó jogi költségek céltartaléka : **~283 millió Ft**

Fontos, hogy:

- a fejlesztéssel kapcsolatos kötelezettségek a Brüsszel Intézet oldalán, időben elosztva egy **5 éves ciklus alatt merülnek fel**,
- így egy adott időpontban már pénzforgalmi értelemben is felhasznált forrás tömeg szerinti könyv szerinti érték megállapítás félrevezető.

Az ÁSZ jelentés készítése során a vizsgálat **legkésőbb a 2024. II. félévi, még nem véglegesített, előzetes könyvelési adatokra támaszkodott**, amelyek a szakszerűtlen könyvelés miatt nem tartalmazták a projekt későbbi szakaszában, **2025–2028 között felmerülő elhatárolt költségeket**. Ebből következően az ÁSZ által figyelembe vett, 52,6 millió Ft saját és 83 millió Ft alvállalkozói költség szükségszerűen csak egy időponti állapotot tükröz, és nem a teljes fejlesztési ciklus valós ráfordításait. Ugyanakkor elismerendő, hogy **az Alapítvány könyvelésében hiba történt, amikor a jövőbeni kötelezettségeket nem elhatárolásként, illetve (egy részét céltartalékként) jelenítette meg, hanem – tévesen – támogatásként kezelte**, amint azt a későbbi fejezetben részletesen is kifejtjük. **Ennek ellenére a projekt gazdasági tartalma egyértelmű: a szoftverfejlesztés alvállalkozói költségei egy több éves halasztott fizetési konstrukcióban 5 éves ciklusra (2024-2028) lettek elosztva, így az érték meghatározó költségek időben elosztva merültek fel, és a könyvekben – a korrekciókat követően – ezek a későbbi kifizetések elhatárolásként jelennek meg. Ezt a könyvelés azóta korrigálta.** Ennek megfelelően a teljes költségciklust

figyelembe vevő könyv szerinti értékelés alapján is megállapítható, hogy a szoftver valós **bekerülési költsége megközelítőleg 607 millió Ft.** Ezen felül **további mintegy 283 millió Ft került allokálásra a projektből fakadó potenciális jogi (liability) kockázatok fedezetére,** amelynek helyes számviteli megjelenítése céltartalékként történik. Mindez alátámasztja, hogy egy adott időpont könyv szerinti adatainak kiragadott értelmezése félrevezető lehet, és nem alkalmas a projekt valós gazdasági megítélésére.

(5) A költségkülönbözlet gazdasági tartalma (liability tartalék)

Itt érdemes hangsúlyozni, hogy a TEV által fizetett 890 millió Ft és a Brüsszel Intézet oldalán ténylegesen felmerülő költségek közötti különbség nem indokolatlan nyereséget jelent, hanem a korábban részletesen bemutatott jogi kockázatok (liability) fedezetére képzett tartalékot. **A konstrukció lényege, hogy a Brüsszel Intézet – mint a projekt során felmerülő esetleges jogi kockázatok viselője – olyan potenciális eljárásokra, különösen a nagy technológiai platformok üzletszabályzatainak esetleges megsértéséből eredő polgári jogi igényekre képezett pénzügyi fedezetet, amelyek a social media scraping tevékenységgel összefüggésben merülhetnek fel.** Ez a tartalék tehát nem mellékes vagy járulékos elem, hanem a projekt szerves és elengedhetetlen része volt. Számviteli szempontból ennek az összegnek a helyes megjelenítése céltartalékként történt volna, amely a későbbiekben – a kockázatok realizálódásától függően – felhasználható vagy felszabadítható.

(6) A könyvelési hiba és annak oka

A konstrukció értelmezése során kiemelten fontos **különbséget tenni a az elhatárolás, illetve a céltartalék könyv szerinti és pénzforgalmi kezelése között.** Könyvviteli értelemben a szóban forgó összeg a Brüsszel Intézetnél elhatárolásként és céltartalékként van jelen, **ugyanakkor pénzforgalmi szempontból annak egy része átmenetileg az akadémiai intézet kutatási tevékenységének finanszírozására** került felhasználásra. Ez a gyakorlat okozta a téves könyvelést, valamint kelthette azt a látszatot, mintha az összeg véglegesen kifizetésre került volna, miközben gazdasági tartalma szerint továbbra is a projekt keretében rendelkezésre álló, feltételes felhasználású forrás maradt.

Az akadémiai intézet részére nyújtott forrás ennek megfelelően vegyes jellegű volt: **részben visszatérítendő támogatásként, részben vissza nem térítendő támogatásként került biztosításra, attól függően, hogy a céltartalékból milyen mértékben válik szükségessé** tényleges felhasználás a jövőbeni költségek vagy esetleges jogi kockázatok fedezetére. Amennyiben ilyen költségek nem merülnek fel, a támogatás véglegessé válik; ellenkező esetben a visszatérítendő jelleg érvényesül.

A könyvelésben mindez azonban nem megfelelően jelent meg: a céltartalékként kezelendő összeget a Brüsszel Intézet tévesen nyújtott támogatásként mutatta ki. Ez számviteli szempontból helytelen volt, ugyanakkor nem a gazdasági tartalom torzításából, hanem a konstrukció sajátos, kettős – pénzforgalmi és számviteli – természetének félreértéséből fakadt. Az Alapítvány rögzíti, hogy ezt a hibát időközben korrigálta, és a megfelelő számviteli besorolás alkalmazásra került. (Az akadémiai intézet felé történő finanszírozás részletes bemutatása a következő alfejezetben található.)

(7) A szolgáltatási és opciós díjak gazdasági szerepe

A fentiekben bemutatott liability-kezelési konstrukció logikájából közvetlenül következik az a díjstruktúra, amely **az elszámolásokban használati díjként** jelent meg. E konstrukció célja nem csupán a szoftver működtetésének biztosítása volt, hanem **egy olyan jogi és pénzügyi keretrendszer kialakítása is**, amely képes kezelni a fejlesztésből fakadó speciális kockázatokat, és egyúttal biztosítja a rendszer hosszú távú fenntarthatóságát.

A 11 × 15 millió Ft összegben, az elszámolásokban használati díjként megjelenő tétel gazdasági tartalma tehát túlmutat egy egyszerű szolgáltatási díjon: **a rendszer használati joga mellett egy opciós jog megszerzését is magában foglalta**. Ez a konstrukció szervesen illeszkedett a liability-kezelési modellhez, amelynek célja az volt, hogy a szoftver működtetéséhez kapcsolódó esetleges jogi kockázatok kezelhetőek maradjanak. Az opciós jog lényege abban állt, hogy amennyiben **egy esetleges jogvita** – különösen egy nagy technológiai vállalattal szemben folytatott eljárás – olyan kockázati szintet érne el, amely a **Brüsszel Intézet működését vagy vagyonát veszélyeztetné, a TEV előzetesen megszerzett joga alapján a szoftver teljes tulajdonát megszerezheti**. Ezáltal a rendszer a tulajdonjog átruházása fedezetelvonás nélkül biztosítható, megőrizve a fejlesztés eredményeit és a működés folytonosságát. Ennek megfelelően a szóban forgó díj nem tekinthető pusztán szolgáltatási ellenértéknek, hanem egy tudatosan kialakított jogi és kockázatkezelési konstrukció lényegi elemét képezte.

(8) A könyv szerinti értékelés korlátai

Az ÁSZ módszertana:

- egy adott időpont könyv szerinti költségeit hasonlítja az értékesítési árhoz, azonban:
- nem veszi figyelembe a több éves fejlesztési ciklust,
- nem tartalmazza a jövőbeni költségeket,
- nem számol a jogi kockázatokkal,
- és nem tükrözi a piaci értéket.

Ezért a levont következtetés **nem tekinthető megalapozottnak**.

Összességében megállapítható, hogy a szoftver ára **piaci alapon nem túlzott**, a költségkülönbözlet **valós gazdasági tartalommal bír (liability tartalék)**, a könyvelési hiba **nem érinti a konstrukció lényegét**, és az ÁSZ által feltételezett aránytalanság **a hibás könyvelésen és a nem teljes információs bázison alapul**.

5.4.7. A TEV – Brüsszel Intézet – akadémiai intézet – MHKOK közötti együttműködési és finanszírozási konstrukció

Az Állami Számvevőszék által megfogalmazott egyik legsúlyosabb következtetés – amely a túlárzás, illetve gazdasági visszaélés lehetőségét is felveti – azon a feltételezésen alapul, hogy a Brüsszel Intézet indokolatlan nyereséget generált, a nála “maradt” forráskülönbözlet gazdasági értelemben „kivonásra” vagy indokolatlan módon felhasználásra került. Ez a feltételezés több szempontból is téves.

(1) A források okoztak nyereséget, nem kerültek kivonásra

Elsődlegesen szükséges rögzíteni, hogy:

- a Brüsszel Intézetnél keletkező forráskülönbözet **nem okozott nyereséget,**
- az – helyes számviteli kezelés mellett – **elhatárolva és céltartalékként rendelkezésre áll,**
- és még pénzforgalmi értelemben is **az eredeti közzeladat (antiszemitizmus elleni küzdelem)** céljaira került felhasználásra.

(2) Az együttműködési rendszer felépítése

A Brüsszel Intézet a projekt kezdeti szakaszában felismerte, hogy a TEV-től pénzforgalmi úton beérkező támogatási források időben nem esnek egybe a szoftverfejlesztés tényleges költségfelmerülésével. **A fejlesztés több éves ciklusú, elnyújtott költség szerkezetű projekt,** miközben a finanszírozás egy része korábbi időpontban realizálódik. Ebből következően a Brüsszel Intézet arra a következtetésre jutott, hogy az adott időszakban jelentkező átmeneti forrástöbbletet nem célszerű passzívan tartani, hanem azt a projekt szakmai megalapozását szolgáló kutatási tevékenységek finanszírozására célszerű fordítani. **Ennek megfelelően döntött úgy, hogy az átmenetileg rendelkezésre álló forrásokat a kapcsolódó kutatóműhelyek részére biztosítja,** amelyet a 2022-ben megkötött háromoldalú támogatási megállapodás is tükröz.

A háromoldalú szerződés egyértelműen rögzítette, hogy a támogatás célja az antiszemitizmus elleni kutatási és módszertani tevékenységek megvalósítása, legfeljebb 600 millió Ft összegben. A dokumentum részletesen meghatározta azokat a feladatokat, amelyek finanszírozása e konstrukció keretében történik, ideértve többek között **kutatócsoport létrehozását és működtetését, antiszemita attitűdök vizsgálatát, közvélemény-kutatási módszertan kidolgozását, fókuszcsoportos elemzések elvégzését, valamint az online térben megjelenő gyűlöletcselekmények azonosítását és elemzését.** A szerződés tehát egyértelműen azt mutatja, hogy a források nem általános célú támogatásként, hanem kifejezetten a TEV által megrendelt és a Brüsszel Intézet által teljesített kutatási és fejlesztési feladatok szakmai háttérének biztosítására kerülnek felhasználásra.

A konstrukció a későbbiekben továbbfejlődött, és egy komplexebb, több szereplőt bevonó együttműködési modellé alakult, amelyet az úgynevezett ötszereplős megállapodás rögzített. Ebben már **explicit módon megjelennek a teljes intézményi struktúra szereplői, valamint az egymásra épülő feladat- és erőforrás-megosztás.** Mindezek mellett a Támogatás ezen hatályos megállapodása már **rögzíti, hogy a támogatás mely része visszatérítendő- és mely része nem visszatérítendő támogatás.** A megállapodás módosítása részletesen bemutatja, hogy a különböző szervezetek milyen kutatási, monitoring és adatfeldolgozási kapacitásokkal rendelkeznek, és ezek hogyan kapcsolódnak egymáshoz egy integrált antiszemitizmus-kutatási és -monitoring rendszer kialakítása érdekében. **Ebben a fázisban vált lehetővé a konkrét projektek, költségek és finanszírozási mechanizmusok pontosabb nevesítése,** valamint az is, hogy a támogatások részben visszatérítendő, részben vissza nem térítendő jellegét a felek a tényleges gazdasági tartalomnak megfelelően strukturálják.

Összességében tehát megállapítható, hogy a Brüsszel Intézet által alkalmazott finanszírozási megoldás nem esetleges vagy utólagos konstrukció volt, hanem egy tudatosan kialakított, több lépcsőben finomodó modell, amely **a források időbeli**

eltéréséből fakadó átmeneti többlet hatékony felhasználását, a kutatási háttér biztosítását, valamint a hosszú távú fejlesztési célok megvalósítását szolgálta.

A TEV, a Brüsszel Intézet, az akadémiai intézet és az MHKOK közötti együttműködés egy **integrált szakmai és finanszírozási rendszerként** működött.

A többoldalú megállapodás egyértelműen rögzítette, hogy:

- a felek közös célja az antiszemitizmus elleni fellépés módszertani és kutatási megalapozása,
 - a TEV mint megrendelő,
 - a Brüsszel Intézet mint fejlesztő és elemző központ,
 - az akadémiai intézet mint kutatási háttérintézmény,
 - valamint az MHKOK mint elsődleges forrásanyag-szolgáltató
- egymásra épülő módon működnek együtt**

(3) Az MHKOK szerepe – kulcsfontosságú kutatási alap

A konstrukció egyik legfontosabb eleme az MHKOK által biztosított kutatási háttér volt.

Az MHKOK:

- több mint **140 darab oral history videóinterjúval** rendelkezett,
- amely a holokauszt túlélők személyes történeteit,
- valamint a „hétköznapi” antiszemitizmus társadalmi működését dokumentálja.

Ezek az anyagok:

- **elsődleges kutatási forrásnak** minősülnek,
- egyedülálló módon teszik lehetővé:
 - a látens antiszemitizmus feltárását,
 - a társadalmi előítéletek mélyebb megértését,
 - valamint a történeti és kortárs jelenségek összekapcsolását.

A többoldalú megállapodás kifejezetten rögzíti, hogy az akadémiai intézet kutatói ezeket az anyagokat felhasználják kutatásaikhoz, a Brüsszel Intézet pedig ezen kutatási eredményeket beépíti saját antiszemitizmus-monitoring és módszertani fejlesztéseibe

(4) Az MHKOK-hoz kapcsolódó tényleges költségek

Az MHKOK által végzett kutatások:

- nem elméleti jellegűek voltak,
- hanem jelentős, több éves költségfelhasználással jártak.

A rendelkezésre álló adatok szerint:

- 2020–2021 között: ~100 millió Ft
- 2022-ben: ~80 millió Ft
- 2023-ban: ~60 millió Ft

összesen: **legalább ~240 millió Ft tényleges kutatási ráfordítás**

Ezek a költségek:

- már a támogatási szerződés megkötése előtt is felmerültek,

- és részben szervezeten belüli kölcsönből kerültek finanszírozásra,
- majd részben a támogatási konstrukció keretében kerültek rendezésre

(5) A finanszírozási konstrukció működése

A Brüsszel Intézetnél maradt források felhasználása tehát három irányban történt:

a) Jövőbeni költségek fedezete

- alvállalkozói fejlesztések
- szoftver fenntartás és bővítés

b) Liability tartalék

- scrapingből fakadó jogi kockázatok
- esetleges peres eljárások fedezete

c) Kutatási háttér finanszírozása (kiemelten MHKOK)

- az akadémiai intézet és az MHKOK által végzett kutatások támogatása
- amelyek közvetlenül a TEV által megrendelt fejlesztések alapját képezték

(6) A támogatási konstrukció formája

A rendszerben alkalmazott finanszírozási modell:

- részben **vissza nem térítendő támogatás**,
- részben **visszatérítendő támogatás** volt,

azzal a logikával, hogy a kutatási teljesítések igazolása után a támogatás véglegessé válik, amennyiben pedig liability költségek merülnek fel, azok fedezetként szolgálhatnak.

(7) A dokumentáció hiányossága

A konstrukció teljes körű értelmezését nehezítette, hogy az együttműködés részleteit tartalmazó **többoldalú kiegészítő megállapodás** nem került benyújtásra az ÁSZ vizsgálat során.

Ez hozzájárult ahhoz, hogy a vizsgálat nem látta át teljes egészében a finanszírozási és kutatási láncot.

Össességében megállapítható, hogy:

- a Brüsszel Intézetnél maradt források **nem kerültek kivonásra**,
- azok:
 - részben tartalékként,
 - részben jövőbeni költségek fedezeteként,
 - és jelentős részben **valós, dokumentált kutatási tevékenységek finanszírozására** kerültek felhasználásra,

6. Tanulmánykészítéshez kapcsolódó szerződések és számlák [5.3 (4)]

6.1. A TEV által a Brüsszel Intézettől igénybe vett „tanulmányok” áttekintése

A TEV a vizsgált időszakban három (a Brüsszel Intézet által készített) tanulmányt nyújtott be az elszámolásokba:

1. **Antiszemitizmus kutatás (I.)**
2. **Antiszemitizmus kutatás (II.)**
3. **TikTok monitoring kiterjesztés („TikTok tanulmány”)**

Fontos hangsúlyozni, hogy bár az elszámolásokban ezek egységesen „tanulmányként” jelennek meg, **valójában három különböző típusú teljesítésről van szó:**

- módszertani kutatás, (Antiszemitizmus kutatás I.)
- komplex kompozit index összegzés, (Antiszemitizmus kutatás II.)
- technológiai fejlesztés (TikTok).

6.2. Antiszemitizmus kutatás (I.) – módszertani fejlesztés

Szerződés főbb adatai

- Szerződés kelte: **2023. március 1.**
- Tárgy:
 - a magyar társadalom antiszemita előítéletességének kutatása
 - kutatási módszertan és kérdőív kidolgozása
- Díjazás: **95 millió Ft**

Tartalmi lényeg

A szerződés alapján a Brüsszel Intézet feladata:

- új **kutatási módszertan kidolgozása,**
- antiszemitizmus mérésére alkalmas **kérdőív fejlesztése,**
- kutatási dokumentumok elkészítése.,
- mindez a későbbi kompozit indexhez kidolgozásához szükséges.

A kutatás:

- az akadémiai intézet kutatóival együttműködésben zajlott,
- kvantitatív és kvalitatív elemeket is tartalmazott,
- új mérési megközelítést vezetett be (pl. pozitív állításokra épülő skálák, torzításcsökkentés)

Ez tehát **nem csupán egy klasszikus értelemben vett „tanulmány” volt, hanem egy új közvélemény-kutatási módszertan kifejlesztése.**

Elszámolási hiba

Fontos rögzíteni:

- Az EMIH vizsgálata feltárta, hogy az ehhez kapcsolódó egyik kutatási anyag **tévedésből nem ehhez, hanem a II. kutatáshoz lett csatolva** az elszámolás során.

Ez ugyanakkor egy további adminisztratív hiba, nem tartalmi hiányosság.

6.3. Antiszemitizmus kutatás (II.) – kompozit index és összegző tanulmány

Szerződés főbb adatai

- Szerződés kelte: **2024. január 2.**
- Tárgy:

- európai antiszemitizmus helyzetét bemutató
- **kompozit index kialakítása**
- Díjazás: **95 millió Ft**
- Teljesítési határidő: **2024. december 31.**

Tartalmi lényeg

A szerződés szerint a kutatás célja:

- az európai antiszemitizmus **mérhető, összehasonlítható indexszé alakítása,**
- több adatforrás és módszertan integrálása,
- társadalmi hatások elemzése.

A teljesítés része:

- módszertani dokumentáció,
- kutatási eredmények összefoglalása,
- nyilvánosan is alkalmazható értékelési rendszer

A tanulmány jellege

Ez a teljesítés: **egy komplex, több éves és több rétű integrált kutatás összegző tanulmánya,** amely:

- különböző adatbázisokat és kutatásokat integrál,
- új mérési logikát vezet be,
- nemzetközi összehasonlítást tesz lehetővé.

Kiemelten fontos hangsúlyozni: ez **nem egy „általános tanulmány”,** hanem **egy egyedi, saját fejlesztésű társadalomtudományi termék.**

Dokumentációs hiány

- Az EMIH vizsgálata feltárta, hogy a végső összegző tanulmány **nem került becsatolásra a BGA felé,** noha a kutatás ténylegesen elkészült.

6.4. TikTok „tanulmány” – valójában technológiai fejlesztés

Szerződés főbb adatai

- Szerződés kelte: **2023. október 1.**
- Teljesítési határidő: **2024. június 30.**
- Díjazás: **120 millió Ft**

A szerződés tárgya

A szerződés egyértelműen rögzíti:

a feladat:

- a gyűlöletcselekmények kutatásának **kiterjesztése a TikTok felületeire,**
- adatbázis létrehozása és kategorizálás a TikTok tartalmakból vagyis **szoftveres és adatgyűjtési funkció fejlesztése**

A teljesítési igazolás problémája

A teljesítési igazolásban a szolgáltatás megnevezése:

„tanulmány a monitoring folyamat kiegészítésére a TikTok felületein”

Ez okozta az ÁSZ egyik fő kifogását, mert:

- a „tanulmány” dátuma későbbi,

- mint a teljesítés időpontja.

A teljesítési igazolással kapcsolatban felmerült probléma alapját az képezi, hogy a dokumentumban a szolgáltatás megnevezése „tanulmány a monitoring folyamat kiegészítésére a TikTok felületein” formában szerepel. **Ez a megfogalmazás vezetett az ÁSZ egyik fő kifogásához**, mivel a „tanulmány” dátuma későbbi, mint maga a teljesítés időpontja, ami első ránézésre ellentmondásosnak tűnhet.

A félreértés azonban feloldható a szolgáltatás tényleges tartalmának pontos értelmezésével. **A valóságban a teljesítés nem egy tanulmány elkészítése volt, hanem egy technológiai fejlesztés: a TikTok felületre kiterjedő scraping és monitoring funkció kialakítása és integrálása a rendszerbe. A „tanulmány” megnevezés valójában ennek a fejlesztésnek a dokumentációját, leírását takarja**, nem pedig magát a szolgáltatást. Ezt egyértelműen alátámasztja az elszámolásba beadott anyag is, amely nem klasszikus értelemben vett tanulmány, hanem technikai jellegű dokumentáció: tartalmazza a „TikTok specifikációt”, az alkalmazott adatgyűjtési módszereket (API, scraping), a használt gépi tanulási modelleket, valamint a kategorizálási logikát. **Mindez egyértelműen egy technológiai specifikáció, nem pedig tudományos tanulmány.**

A dátumok közötti eltérés oka szintén ebből fakad. **A rendszer maga a szerződés szerinti határidőig, 2024. június 30-ig ténylegesen elkészült és működőképes volt**, ugyanakkor a hozzá tartozó dokumentáció nem egy statikus, egyszeri teljesítésként keletkezett. **A leírás a fejlesztést követően is továbbfejlesztésre és véglegesítésre került**, és az elszámolás során már egy későbbi, kiegészített verzió került benyújtásra. Ennek következtében alakult ki az a formai ellentmondás, amely azonban nem a teljesítés hiányát, hanem a dokumentáció jellegét tükrözi.

A kérdés értelmezése során figyelembe kell venni a TEV és a Brüsszel Intézet közötti szervezeti működés sajátosságait is. **A két szervezet a gyakorlatban szorosan integrált módon működött**, személyi és működési átfedésekkel, közös szakmai folyamatok mentén. Ebből következően teljes mértékben életszerű, hogy a fejlesztési tevékenységek és az azokhoz kapcsolódó dokumentáció nem egymástól élesen elválasztva, hanem **folyamatos, iteratív módon** valósultak meg. A rendszer kialakítása, finomhangolása és leírása egymással párhuzamosan zajlott, így a dokumentáció természetes módon követte és kiegészítette a fejlesztési folyamatot, nem pedig attól elkülönülten, egyetlen lezárt időpontban készült el.

6.5. Összegzés – a „tanulmányok” valós természete

A „tanulmányok” kapcsán szükséges egyértelműen rögzíteni, hogy a három elszámolt teljesítés **valójában eltérő természetű szolgáltatásokat takar**. Az úgynevezett „Antiszemitizmus I.” egy **módszertani kutatás** volt, amelynek célja egy új közvélemény-kutatási keretrendszer kidolgozása; az „Antiszemitizmus II.” egy **komplex, több adatforrást integráló kompozit index és annak tudományos összegzése**; míg a „TikTok” esetében **nem klasszikus kutatási anyagról, hanem technológiai fejlesztésről és annak dokumentációjáról** beszélhetünk.

Az ÁSZ következtetései alapvető félreértése, hogy ezeket a különböző természetű teljesítéseket egységesen „tanulmányként” kezelte, miközben **valójában teljesen eltérő típusú szolgáltatásokról van szó**. Ennek következtében a vizsgálat nem tudta megfelelően értelmezni sem a teljesítések tartalmát, sem azok időbeli és formai sajátosságait.

Kiemelten fontos hangsúlyozni, hogy **mindhárom esetben valós, szakmailag megalapozott tevékenységek valósultak meg**, amelyek közvetlenül kapcsolódnak az antiszemitizmus elleni kutatási és monitoring tevékenységhez. Az esetleges dokumentációs hiányok és elnevezési pontatlanságok **nem a teljesítések hiányát, hanem az adminisztratív kezelés tökéletlenségét tükrözik**.

Ez különösen a TikTok esetében szembeűnő, ahol a „tanulmány” megnevezés valójában egy technológiai fejlesztés dokumentációjára került alkalmazásra, ami félrevezető lehetett, ugyanakkor szakmailag egyértelműen magyarázható, és semmilyen módon nem kérdőjelezi meg a teljesítés tényleges megvalósulását.

7. Könyvvizsgálati kötelezettség, kontrollrendszer hiányosságai, valamint likviditási kölcsönök és a Brüsszel Intézethez kapcsolódó pénzügyi konstrukció [5.3 (5-7)]

7.1. Könyvvizsgálat és kontrollrendszer hiányosságai

Az Állami Számvevőszék által feltárt, a könyvvizsgálat hiányára és a kontrollrendszer fejletlenségére vonatkozó megállapítások **alapvetően megalapozottak**.

Különösen:

- a könyvvizsgáló bevonásának hiánya,
- a belső pénzügyi kontrollok formalizálatlansága,
- valamint a könyvelés és a szakmai működés közötti koordináció hiányosságai

olyan tényezők, amelyek **hozzájárultak az adminisztratív és elszámolási hibák kialakulásához** (pl. szerződésverziók, tanulmányok besorolása, céltartalék és elhatárolások vs. támogatás kérdése).

Ugyanakkor fontos rögzíteni:

- ezek a hiányosságok **nem a tevékenységek tényleges hiányából vagy jogellenességéből,**
- hanem **a szervezeti működés fejletlen pénzügyi formalizáltságából** fakadtak.

Vállalt intézkedések

Az alapítvány az ÁSZ által elvárt intézkedési terv keretében:

- könyvvizsgáló bevonását biztosítja,
- formalizált kontrollrendszert alakít ki,
- a pénzügyi és szakmai működés közötti koordinációt megerősíti,
- valamint a könyvelési és beszámolási folyamatokat standardizálja.

Ezen intézkedések célja, hogy a jövőben **az egyébként valós és szabályszerű tevékenységek adminisztratív leképezése is hibátlan legyen**.

7.2. Likviditási kölcsönök az Alapító felé – működési háttér

Az ÁSZ által kifogásolt, az alapító EMIH felé nyújtott likviditási források kapcsán szükséges a teljes szervezeti és működési kontextus bemutatása.

Az EMIH forráskezelési gyakorlata

Az EMIH (Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség):

- kiterjedt **oktatási, szociális, kulturális és vallási intézményrendszert** működtet,
- számos iskolát, szociális intézményt, közösségi programot és kutatási tevékenységet koordinál,
- komplex, több szervezetből álló struktúrában működik.

E működés sajátossága, hogy a szervezetek között **központilag koordinált forrásallokáció** történik.

Ennek lényege, hogy az egyes szervezeteknél ideiglenesen rendelkezésre álló likvid források **nem maradnak kihasználatlanul**, hanem az EMIH központ felé kerülnek átadásra, amely

ezeket a **legsürgetőbb feladatokra és intézményekre allokálja**, majd a források később visszarendezésre kerülnek. Ez egy **belső likviditásmenedzsment rendszer**, amelynek célja a **közösségi források hatékony felhasználása**.

7.3. A TEV és az EMIH közötti gyakorlat

A TEV és az EMIH között is ez a gyakorlat érvényesült.

Ennek különös indoka volt, hogy:

- a TEV működését **jelentős részben állami támogatások finanszírozzák**,
- ezek a támogatások azonban **nem folyamatosan, hanem időszakosan érkeznek**,
- miközben a működés (projektek, fejlesztések) **folyamatos finanszírozást igényel**.

Ezért:

- a TEV időszakosan **előfinanszírozásra szorult**,
- más időszakokban viszont **likvid többlettel rendelkezett**,

amit a fenti rendszerben ideiglenesen az EMIH központ részére adott át.

Valóban megállapítható, hogy a TEV támogatási okiratának szigorú szövege alapján ez a gyakorlat kifogásolható. Ugyanakkor hangsúlyozandó, hogy ez a gyakorlat

- **nem a támogatási céloktól való eltérést szolgálta**,
- hanem azok hatékonyabb megvalósítását.

Másképpen **lehet, hogy a jogszabály szövegébe ütközött**, de annak céljával és szellemével **összhangban állt**.

A források:

- nem kerültek kivonásra a rendszerből,
- nem kerültek magáncélú felhasználásra,
- végig az EMIH és kapcsolt szervezetei közfeladatainak ellátását szolgálták.

7.4. Kompenzációk a TEV és a Brüsszel Intézet között

Az ÁSZ által kifogásolt kompenzációs gyakorlat kapcsán különösen fontos a félreértések elkerülése.

A kompenzáció valós tartalma

A kompenzáció **nem azt jelentette**, hogy:

- **ne történt volna tényleges kifizetés**.

Hanem azt, hogy:

- a TEV a Brüsszel Intézet részére **átmeneti jelleggel, a számlázást megelőzően biztosított forrást**,
- majd amikor a számlázás megtörtént, a már átadott összegek és a számlák **összevezetésre kerültek**.

Ez tehát:

időzíti és likviditáskezelési technika, nem pedig a kifizetések elmaradása vagy elkerülése.

7.5. A gyakorlat előzménye és hatósági megítélése

Fontos rögzíteni, hogy:

- ez a gyakorlat **nem egyedi vagy új keletű,**
- hanem a TEV és a Brüsszel Intézet együttműködésében **korábban is fennállt,**

és:

a Miniszterelnökség részére benyújtott elszámolások során

- **korábban nem került kifogásolásra.**

Ez azt mutatja, hogy:

- a gyakorlat **nem volt rejtett,**
- nem irányult megtévesztésre,
- hanem a működés természetes részeként jelent meg.

7.6. Összegzés

- A könyvvizsgálati és kontrollhiányosságok **valós és jogos észrevételek,** amelyek pótlása folyamatban van.
- A likviditási forrásátadások az EMIH felé **egy intézményrendszeren belüli, hatékonysági célú forráskezelési gyakorlat részei,** nem pedig forráskivonást jelentenek.
- A TEV–Brüsszel kompenzációs mechanizmus **nem a kifizetések elmaradását,** hanem azok **átmeneti finanszírozási jellegű időzítését** jelentette.

Összességében a feltárt problémák **elsősorban adminisztratív és szabályozási hiányosságokból fakadnak,** nem pedig a források rendeltetésellenes vagy jogellenes felhasználásából.

8. Összegző megállapítások és következtetések

A jelen jelentésben bemutatott vizsgálati eredmények és a lefolytatott belső ellenőrzés alapján egyértelműen megállapítható, hogy a Tett és Védelem Alapítvány a vizsgált időszakban valós, érdemi és szakmailag megalapozott tevékenységet végzett az antiszemitizmus elleni fellépés területén. A tevékenység kiterjedt a közvélemény-kutatási módszertan fejlesztésére, európai szintű összehasonlító kutatások lebonyolítására, antiszemita gyűlöletcselekmények monitoringjára, valamint egy innovatív, többnyelvű digitális megfigyelőrendszer kialakítására. A létrejött kutatási eredmények és technológiai fejlesztések nemcsak hazai, hanem nemzetközi viszonylatban is egyedülállónak tekinthetők, és hosszú távon is hasznosítható értéket képviselnek.

Az Állami Számvevőszék megállapításainak értékelése során világosan elkülöníthetővé váltak azok az észrevételek, amelyek megalapozottak, illetve azok, amelyek részben vagy egészben félreértéseken, valamint hibás könyvelési és adminisztratív gyakorlatokon alapulnak. Az Alapítvány elfogadja és jogosnak tekinti a könyvvizsgálat hiányára, a belső kontrollrendszer fejletlenségére, valamint az adminisztratív és dokumentációs hiányosságokra vonatkozó megállapításokat. Ezek a hiányosságok ténylegesen hozzájárultak ahhoz, hogy az egyébként valós és szabályszerű szakmai tevékenységek elszámolása és dokumentálása nem minden esetben volt megfelelően átlátható. Ugyanakkor a belső vizsgálat egyértelműen azt is megállapította, hogy az ÁSZ által megfogalmazott súlyosabb következtetések – különösen a túlárazásra, forráskivonásra vagy nem valós teljesítésekre vonatkozó feltételezések – nem a

valós gazdasági és szakmai folyamatokból, hanem azok hiányos ismeretéből és az adminisztratív hiányosságokból fakadtak.

A pénzügyi konstrukciók vizsgálata alapján megállapítható, hogy a támogatási források nem eredményeztek nyereséget, nem kerültek kivonásra a rendszerből, és nem történt „nyereségkivét” (!). A Brüsszel Intézetnél maradt források egyrészt elhatárolva és céltartalékként szolgáltak a jövőbeni költségek és a szoftverfejlesztéshez kapcsolódó jogi kockázatok fedezetére, másrészt olyan kutatási és fejlesztési tevékenységek finanszírozására kerültek felhasználásra, amelyek közvetlenül a TEV szakmai munkáját alapozták meg. Kiemelten fontos e körben az akadémiai intézet és az MHKOK által végzett kutatási tevékenység, amely több százmillió forintos nagyságrendben járult hozzá az antiszemitizmus jelenségének mélyebb megértéséhez és a monitoring módszertan fejlesztéséhez. A források tehát végig a támogatási célokkal összhangban kerültek felhasználásra.

A monitoring rendszer fejlesztése egy több éves, komplex projekt keretében valósult meg, amely jelentős technológiai és jogi innovációt igényelt. A rendszer egyik kulcseleme a közösségi média platformok – különösen a nehezen hozzáférhető felületek, mint a TikTok – adatainak gyűjtésére és elemzésére alkalmas scraping technológia volt. Az ilyen típusú fejlesztések piaci elérhetősége korlátozott, és költségük jellemzően nem az adott időszakban felmerülő kiadások alapján ítélt meg, hanem a helyettesítési költségek és a piaci érték figyelembevételével. A rendelkezésre álló piaci összehasonlítások alapján a fejlesztés nem tekinthető túlzottnak.

A „tanulmányként” elszámolt tételek kapcsán a vizsgálat azt mutatta, hogy valójában különböző típusú teljesítésekről van szó. Az első esetben egy új közvélemény-kutatási módszertan kidolgozása történt meg, amely az akadémiai intézet kutatóműhelyének közreműködésével valósult meg. A második esetben egy komplex, több adatforrást integráló antiszemitizmus-index kialakítására és annak összegző tanulmányára került sor. A harmadik esetben – a TikTokhoz kapcsolódó teljesítésnél – nem klasszikus értelemben vett tanulmányról, hanem egy technológiai fejlesztésről van szó, amelynek dokumentációja került tanulmányként megnevezésre. Az egységes elnevezés adminisztratív egyszerűsítésből fakadt, és hozzájárult az ÁSZ részéről kialakult félreértésekhez, ugyanakkor a teljesítések ténylegesen megvalósultak és szakmailag indokoltak voltak.

A működési hiányosságok elsődleges oka nem a tevékenységek hiánya vagy rosszhiszeműségből fakadó jogellenessége volt, hanem a gyorsan bővülő és egyre komplexebbé váló működés, valamint a nem kellően kiépített adminisztratív és pénzügyi háttér közötti feszültség. Ezt a helyzetet tovább nehezítették a COVID-időszakból fakadó bizonytalanságok, az elszámolási időszakok átfedései, valamint a szervezeti működést érintő személyi problémák. Mindezek együttesen vezettek ahhoz, hogy az egyébként valós és indokolt tevékenységek dokumentációja és elszámolása nem minden esetben felelt meg a formai elvárásoknak.

A jövőre nézve az Alapítvány egyértelműen elkötelezett a működés adminisztratív és pénzügyi megerősítése mellett. Ennek keretében könyvvizsgáló bevonása, a belső kontrollrendszer formalizálása, valamint a szerződéskezelési és elszámolási folyamatok standardizálása történik meg. Ezzel párhuzamosan azonban alapvető cél, hogy az elmúlt években kialakított szakmai és technológiai eredmények megőrzésre és továbbfejlesztésre kerüljenek.

A több mint egy évtizedes működési tapasztalat alapján megállapítható, hogy a TEV által kialakított kutatási és monitoring modell nemzetközi szinten is egyedülálló, és alkalmas arra, hogy európai szinten is alkalmazható rendszerré váljon. Különösen indokolt egy olyan komplex antiszemitizmus-index továbbfejlesztése, amely képes integrálni a közvélemény-kutatásokat, a gyűlöletcselekmények monitoringját, valamint a zsidó közösségek biztonságérzetére vonatkozó adatok eredményeit.

Összességében megállapítható, hogy a vizsgált időszakban a támogatási források felhasználása nem volt jogellenes vagy rendeltetésellenes. A feltárt problémák döntően adminisztratív és szervezeti jellegűek voltak, míg a szakmai tevékenység valós, értékes és eredményes módon valósult meg. Az Alapítvány a feltárt hiányosságokat kijavítja, miközben megőrzi és továbbfejleszti azokat az innovatív megoldásokat, amelyek a működésének valódi értékét adják.